

ГЛАС

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: У РФ ПИО за друштвени стандард пензионера ове године обезбеђено 393,96 милиона динара, 33 милиона више него прошле године; конкурс за бесплатну рехабилитацију отворен до 15. марта

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПЕНЗИОНЕРИ МОГУ И САМИ ДА БИРАЈУ БАЊУ

**ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање**

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад,
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

На основу члана 7 Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС”, 33/2016 и 11/2017), Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање расписује

О Г Л А С

за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2017. годину

1. Право на бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, који имају пребивалиште на територији Републике Србије и чија пензија износи до 23.799,00 динара.

2. Право да се јаве на оглас имају корисници пензија из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредника, који, осим пензије која је до 23.799,00 динара, немају друга лична примања. Право да се јаве на оглас имају и корисници пензија који су то право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора (прерачунато по средњем курсу НБС на дан 31. 12. 2016. године 1€ = 123,4723 динара), под условом да збир тих пензија износи до 23.799,00 динара.

3. Право на коришћење бесплатне рехабилитације имају корисници пензија који то право нису користили у последњих пет година.

4. Уз пријаву, потребно је поднети:
- последњи пензијски чек,
- доказ о висини пензије остварене по међународним уговорима (извод банке или потврда иностраног носиоца социјалног осигурања),
- расположиву медицинску документацију,
- попуњену пријаву са изјавом, на прописаном обрасцу, где желе да користе рехабилитацију, о другим личним примањима, о томе да у претходних пет година нису користили рехабилитацију о трошку Фонда и да овлашћују Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да у њихово име и за њихов рачун закључи уговор о пословној сарадњи са установом у којој ће користити право на рехабилитацију.

5. Пријаве се подносе организацијама корисника пензија, према месту пребивалишта, а корисници са територије АП Косово и Метохија са пребивалиштем, односно боравиштем ван територије АП Косово и Метохија, пријаве подносе најближој организацији корисника пензија или најближој филијали Фонда према месту пребивалишта, односно боравишта.

6. Чланство у пензионерским организацијама није услов за коришћење овог права.

7. Пријаве на оглас могу да се поднесу у року, до петнаест дана од дана објављивања огласа, односно закључно са 15. мартом 2017. године.

8. На ранг листу корисника пензија који испуњавају услове за упућивање на рехабилитацију може се поднети приговор надлежној комисији у року од пет радних дана од дана објављивања ранг листе на огласној табли.

9. Комисија из тачке 8 овог огласа дужна је да у року од три дана размотри поднете приговоре и утврди коначну ранг листу корисника пензија који су остварили право на рехабилитацију и објави је на огласној табли организације корисника пензија, односно Савеза пензионера Србије и Синдиката пензионера Србије „Независност” и огласној табли Дирекције Фонда, Дирекције Покрајинског фонда, филијала Фонда, односно служби филијала и испостава.

РЕХАБИЛИТАЦИЈА КОРИСНИКА ПЕНЗИЈА О ТРОШКУ ФОНДА ПИО

У бање ове године још више пензионера

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање објавио је 1. марта оглас за пријаву пензионера за бесплатну рехабилитацију у 2017. години. Пријављивање ће трајати до 15. марта, а за друштвени стандард пензионера ове године је обезбеђено 33 милиона динара више него прошле године – 393,96 милиона динара.

Тим поводом Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, посетио је 1. марта, истог дана када је овогодишњи конкурс за рехабилитацију корисника пензија у бањама објављен, Градску организацију пензионера Београда. Скупу су присуствовали и председник УО РФ ПИО Бранислав Митровић и директорка РФ ПИО Драгана Калиновић са менаџментом Фонда, као и Василије Белобрковић, председник ГОП Београд, Ђуро Перић, председник Савеза пензионера Србије, и председници градских организација пензионера.

Обраћајући се новинарима, председник ГОП Београд нагласио је да је изузетна част што је министар баш у овој пензионерској организацији објавио колико ће новца ове године бити издвојено за побољшање друштвеног стандарда пензионера и како ће он бити расподељен.

Корисници пензија први пут ће ове године имати могућност да приликом пријављивања за рехабилитацију наведу и три бање у које би желели да оду, рекла је директорка Фонда Драгана Калиновић.

– Пензионери ће у пријави моћи да наведу две бање у околини места становања и трећу неvezану за локацију. У свакој од бања биће им обезбеђен десетодневни боравак, најмање три физикалне терапије и све лабораторијске анализе које захтева њихово здравствено стање. Треба нагласити да ће сви пензионери

Бранислав Митровић, Драгана Калиновић, Александар Вулин, Ђуро Перић и Василије Белобрковић

имати потпуно исти третман у било којој од бања да бораве. Што се тиче солидарне помоћи за коју се од прошле године издваја део средстава, то ће организовати удружења пензионера јер они најбоље знају којим њиховим члановима је помоћ најпотребнија – објаснила је директорка Калиновић.

Од укупне суме највећи део – 93,3 одсто, намењен је за бесплатну рехабилитацију пензионера у бањама. Преостала средства усмеравају се на још два вида друштвеног стандарда пензионера – за солидарну помоћ у храни, лековима, огреву и сл., односно за културне и спортско-рекреативне активности пензионера.

– Захваљујући знатно вишој запослености и бољем раду свих државних органа (пореских и инспекцијских служби, Фонда ПИО), у касу Фонда закључно са 28. фебруаром уплаћено је 1,5 милијарди динара доприноса више него што је планирано. Захваљујући томе, више новца је одвојено и за друштвени стандард пензионера – 393,96 милиона динара што је 33 милиона више него прошле и 45 милиона динара више него 2015. године. Тако ће у бање моћи да оде око 12.500 пензионера, док ће одговарајуће пакете помоћи моћи да добије 2.600 корисника пензија. Новина ове године је још и

то што ће слепи пензионери који добију рехабилитацију о трошку Фонда имати и пратиоца коме ће боравак такође бити бесплатан. Све што смо радили, радили смо управо зато да би наши најстарији осетили побољшање. Пошто у каси Фонда захваљујући већим уплатама доприноса има више новца, можемо да кажемо да ћемо наставити да побољшавамо стандард пензионера. И то не само пензионера већ и запослених у јавном сектору уколико се настави овај тренд према коме држава знатно мање учествује у дотацијама за пензије а много више се добија из сопствених прихода. Треба рећи да смо дошли у позицију да се из буџета издваја 35 процената за дотације (планирано је било 37, али ипак је два одсто мање од плана), док се рецимо 2012. за исте намене, за оно што нисмо могли да зарадимо, из буџета издвајало чак 48 процената – истакао је министар Вулин.

Да подсетимо, право на бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, који имају пребивалиште на територији Републике Србије и чија пензија износи до 23.799 динара. Осим тога, услов за остваривање овог права је и да корисници, осим пензија, немају дру-

га лична примања, као и да право на бесплатну рехабилитацију нису користили у последњих пет година.

За све кориснике који остваре право на бесплатну рехабилитацију, Фонд сноси трошкове смештаја у бањи, пун пансион, трошкове превоза до одређене бање и назад, а уговорима са сваком бањом појединачно прецизиран је обим терапија које сваки корисник мора да добије, чиме је обезбеђено да рехабилитација буде у сваком појединачном случају адекватна потребама и корисна за сваког пензионера.

Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО прецизно је дефинисан начин бодовања и критеријуми који утичу на ранг листу. На првом месту је висине пензије, затим број година стажа осигурања, број година коришћења пензије, остварено право на туђу помоћ и негу и остварено право на породичну пензију за корисника који је право на породичну пензију остварио као дете које није способно за самосталан живот и рад.

Фонд ће писаним путем обавестити кориснике пензија који остваре ово право у коју установу ће бити упућени на рехабилитацију, о списку области из којих се рехабилитација пружа, као и о спецификацији услуга које ће им обавезно бити пружене.

В. Анастасијевић

ОДРЖАНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Више средстава за друштвени стандард пензионера

На седници Управног одбора Републичког фонда ПИО, одржаној 23. фебруара, чланови УО усвојили су Програм рада РФ ПИО за 2017. годину. Како је истакао др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО, овај програм рада направљен је на другачији начин у односу на претходне године, с циљем да се што јасније и прецизније прикажу активности које су од стратешког значаја за Фонд, а до којих ће довести појединачни оперативни циљеви и активности.

– За спровођење свих послова из надлежности Фонда, Финансијским планом за 2017. годину предвиђена су средства у укупном износу од 603,6 милијарди динара, од чега ће наплата доприноса обезбедити 393,96 милијарди динара, односно 65,27 одсто, а преосталих 201,34 милијарде динара, односно 33,36 одсто обезбедићемо кроз дотације из буџета. Из ових износа се види да је план амбициознији у односу на изворне приходе него у протеклих 10 година, што има реални основ у добрим резултатима и наплати доприноса у претходној години. У прошлој години Фонд је интензивирао развој електронских услуга, а то је и ове године међу приоритетима, јер грађани, запослени и наши корисници с правом то очекују од нас – изјавио је др Александар Милошевић.

У вези са развојем информационог технологија Фонда, директорка РФ ПИО Драгана Калиновић рекла је да су активности предвиђене Програмом рада Фонда за 2017. годину још један степен ка раније зацртаном циљу, а то је јединствена база матичне евиденције Фонда, која преласком на савремену програмску платформу пружа могућност бржег прилагодњавања свим условима и про-

Са седнице УО РФ ПИО

менама у закону, као и бољих апликација, података и извештаја, а све у циљу унапређења услуга. Још један важан циљ, према речима директорке Фонда, јесте и електронско кретање докумената, како би се грађанима олакшале процедуре за остваривање права, и омогућило да од момента предаје захтева на шалтеру Фонда, све иде електронским путем – до решења. Такође, пословни процес је у претходном периоду унапређен омогућавањем послодавцима да пријаве М-4 достављају електронским путем, а наредни циљ, како је истакла директорка РФ ПИО, јесте да то, у складу са променом закона, у њихово име ради Фонд, захваљујући протоку података од Пореске управе, преко Централног регистра обавезног социјалног осигурања, до Фонда ПИО.

На седници је изнет податак и да је ажурност Фонда, тј. проценат доношења решења у законском року, 93 одсто. Имајући у виду делатност Фонда, законске прописе у вези са начином обрачуна износа пензије, објективне отежавајуће околности у вези са прибављањем свих нео-

ходних података потребних за остваривање права, констатовано је да то представља изузетно висок проценат, а свакако много виши у односу на претходне године.

Чланови УО су такође усвојили одлуку о издвајању средстава за рехабилитацију корисника пензија и утврђивању трошкова рехабилитације за 2017. годину. Директор Сектора за финансијске послове Иван Мимић рекао је да је Финансијски план Фонда за 2017. годину омогућио да се за друштвени стандард корисника пензија издвоје средства у износу од 393,96 милиона динара, што је за више од 30 милиона више у односу на прошлу годину. Од овог износа, 93,3 одсто, односно 367 милиона динара, издваја се за рехабилитацију корисника пензија, а средства се распоређују филијалама Фонда сразмерно броју корисника пензија. Цене болничког дана у бањама остале су исте као и у 2016. години.

Иван Мимић је подсетио и да су на претходној седници УО усвојене измене Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Једна

од измена новог правилника односи се на то да право на бесплатан смештај и превоз, поред пратиоца детета, има и пратилац слепог лица. Такође, корисници се у складу са одредбама новог правилника упућују на рехабилитацију према исказаној жељи, у складу са смештајним капацитетима установе која није контраиндикована њиховој медицинској документацији.

– Корисници пензија се, по новом правилнику, опредељују за две установе са подручја филијале Фонда на којој имају пребивалиште и за трећу установу са списка из члана шест Правилника у којој желе да остваре право на рехабилитацију – објаснио је Иван Мимић.

На седници су такође усвојене одлуке о покретању поступка давања у закуп непосредном погодбом непокретности РФ ПИО – пословних простора у Врању, као и одлука о одобравању закључења Уговора о давању на коришћење непокретности РФ ПИО у Врању са Удружењем пензионера града Врања.

В. К.

ДОВОЉНО НОВЦА ЗА СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин са лекарима специјалистима и менаџментом РФ ПИО обишао је недавно Геронтолошки центар у Крушевцу. Том приликом лекари су обавили специјалистичке прегледе корисника.

– Лекари специјалисти Фонда су овде дошли са најмодернијом опремом, без дневница и надокнаде, да помогну корисницима, јер је политика министарства на чијем сам челу да се приближи онима због којих постоји – нагласио је том приликом министар Вулин.

Заменик директора Фонда ПИО др Александар Милошевић рекао је да је Фонд набавио нову медицинску опрему за прегледе корисника, која ће подићи квалитет услуга, односно прегледа.

– Захваљујући новом преносивом ултразвуку, опреми за спирографију, портбилном ЕКГ апарату, аудиометру, повећаће се број прегледа и омогућити знатно квалитетнија услуга. Поносни смо на сарадњу коју смо успоставили са геронтолошким центрима и наставићемо да прегледамо њихове кориснике – истакао је др Милошевић.

Изражавајући задовољство због тога, министар Вулин је указао да је за министарство на чијем је челу важно да се приближи корисницима и да се услуге пружају, уместо да се траже, а држава је, како је рекао, обезбедила довољно новца.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања издвојило је у претходне три године више од 37 милиона динара

У ГЦ Крушевац

за Геронтолошки центар у Крушевцу и набављена су нова здравствена помагала, санитарско возило, побољшани су услови боравка...

Обилазећи Геронтолошки центар у Крушевцу, министар Александар Вулин је истакао да не сме и не може бити разлике између приватних и државних домова када је у питању квалитет услуга, истичући да сви домови морају да добију лиценце и да задовоље исте услове.

Том приликом ресорни министар је говорио и о томе да је у касу Фонда ПИО од почетка године уплаћено 775 милиона динара више него што је планирано, а захваљујући томе из републичког буџета се за пензије сада издваја мање новца. Упоредивши уплату доприноса са прошлом годином, министар Вулин је рекао да је реч о повећању од осам одсто, што говори о опоравку привреде, повећању броја запослених у Србији и већим зарадама у реалном сектору.

– Прошле године је планирано да се из буџета за пензије издвоји 37 одсто средстава, али захваљујући већим доприносима, тај проценат је смањен. Успели смо, захваљујући повећаној уплати доприноса и бољој политици ПИО фонда, као и бројним мерама које су донеле више новца у касу, да то спустимо на 35 одсто – нагласио је министар Александар Вулин.

Министар је подсетио да се 2012. године из буџета за пензије издвајало 48 одсто, истакавши да то показује колико је сада већи број пријављених радника и колико мере владе дају боље резултате.

Корисници крушевачког Геронтолошког центра посебно су захвалили министру Вулину на подршци и што их редовно обилази, а у знак пажње поклонили су му пригодан везени ручни рад.

Г.О.

ОБЕЛЕЖЕНО СТО ГОДИНА ТОПЛИЧКОГ УСТАНКА

Србија се никада неће одрећи себе

Премијер Србије Александар Вучић са председником Републике Српске Милорадом Додиком положио је венце на споменик топличким јунацима, учествујући у манифестацији обележавања сто година Топличког устанка. Обраћајући се окупљенима, Вучић је нагласио да је циљ његовог доласка одавање почаст херојима славне Топлице.

– Главу горе, Србијо, то од нас траже они којима су главе одсечене пре тачно сто година. Наша је дужност да устанемо и да више ниједан дан не лежимо, а са овог места дајем завет да Србија ни данас, ни сутра, ни никада неће устати против Републике Срп-

ске – нагласио је премијер Србије Александар Вучић.

Говорећи о Топличком устанку Вучић је истакао Топлицу као херојски крај који се увек одазивао у борбама за слободу и који је несребично давао себе.

– Желим да вам, драги Топличани, захвалим што сте не само у устанку, већ кроз све ратове несребично себе дали и никада нисте тражили изговор. У окупираној Европи ви сте били једино сунце слободе и утрли сте пут борби за слободу – истакао је, између осталог, премијер Вучић, наглашавајући да српско срце и данас куца за Косово и Метохију и да не могу да га зауставе.

– Србија зна куда иде и шта јој је чинити – поручио је Александар Вучић.

Поред њега, овом изузетно значајном историјском догађају присуствовали су председник Републике Српске Милорад Додик, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, председница Народне скупштине Републике Србије Маја Гојковић, представници дипломатског кора, министри у Влади Србије и народни посланици. Опело страдалницима служио је епископ рашко-призренски Теодосије са свештеницима прокупатке цркве Свети Прокопије.

Ж. Димкић

САНИТЕТСКА ВОЗИЛА ЗА СЕДАМ ГЕРОНТОЛОШКИХ ЦЕНТАРА У ВОЈВОДИНИ

Побољшање услова живота свих грађана

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања купило је за потребе седам геронтолошких центара у Војводини санитарна возила у укупној вредности од око 31,5 милиона динара. Александар Вулин, министар за рад, запошљавање борачка и социјална питања, и Игор Мировић, председник Покрајинске владе, уручили су 19. фебруара испред зграде Покрајинске владе кључеве од донираних санитета представницима геронтолошких центара из Бачке Паланке, Кикинде, Панчева, Сомбора и Суботице, Дома за старе и пензионере Апатин и Дома за смештај душевно оболелих лица „Свети Василије Острошки Чудотворац“ у Новом Бечеју.

Министар Александар Вулин је тада изјавио да је министарство на чијем је челу уложило у институције социјалне заштите на територији АП Војводине у 2016. години 198 милиона динара, а да је у развој услуга социјалне заштите у свим локалним

самоуправама широм Војводине усмерено још 109 милиона динара трансферних средстава.

Овом приликом он је нагласио и да Влада Републике Србије и Покрајинска влада чврсто и тесно сарађују у ономе што је заједнички циљ, а то је стварање услова за бољи живот свих грађана у Војводини. Навео је у том смислу и да ће ова санитарна возила која су уручена геронтолошким центрима користити и локални домови здравља.

– Тиме се обезбеђује да, са ограниченом количином новца, и наши корисници, који ће имати приоритет у коришћењу возила, али и други грађани добију адекватну услугу и негу – појаснио је ресорни министар Александар Вулин.

Игор Мировић, председник Покрајинске владе, такође је истакао да је реч о важној донацији, која ће омогућити сигурнији и бољи транспорт, пре свега корисника услуга геронтолошких центара, али и других корисника у општинама у које су возила упућена.

Игор Мировић и Александар Вулин приликом уручења кључева од донираних санитарних возила

– Ова донација има симболички смисао, јер показује да се окупљањем око пројекта и заједничком политиком могу учинити конкретна дела, чији је крајњи циљ побољшање стандарда свих грађана – рекао је Игор Мировић.

Он је подсетио присутне да је Покрајинска влада у протеклих неколико месеци издвојила 60,3 милиона динара за санацију и опремање установа социјалне заштите, а да је за те потребе у 2017. удвостручен буџет. Истовремено, како је председник Покрајинске владе додао, Министарство за рад,

запошљавање, борачка и социјална питања предузима, у оних областима за које је надлежно, потребне мере да се унапреде објекти социјалног старања, те да се корисници у њима осећају комфорније и боље.

Игор Мировић је најавио и да ће у оквиру реорганизације мреже установа социјалне заштите у Војводини, коју је покренуло ресорно министарство, заједнички бити решено и питање дворца „Хетерленд“, као и друга питања везана за „црну слику“ у тој области у Војводини.

М. Мектеровић

ПРЕДРАГ ВУЛЕНИЋ ОБИШАО ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР У ВРБАСУ

Радни састанак у Филијали РФ ПИО Врбас

Предраг Вулетић, покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, посетио је општину Врбас, где је, у пратњи председника општине Милана Глушца, обишао Геронтолошки центар Врбас.

Током обиласка ове установе покрајински секретар се упознао са условима у којима бораве корисници, као и са неопходним улагањима за испуњавање стандарда у поступку лиценцирања.

Покрајински секретар је затим у просторијама Филијале Фонда ПИО одржао радни састанак са представницима установа и организација социјалне заштите из општине Врбас. Том приликом је председника општине и присутне сараднике упознао са

Предраг Вулетић (лево) у обиласку Геронтолошког центра Врбас

плановима и активностима Покрајинског секретаријата у 2017. години, како у области социјалне заштите, тако и у другим областима којима се Секретаријат бави.

Осим информација о основним потребама и проблемима које установе имају у свакодневном раду, Вулетић је позвао присутне на активнију сарадњу, како међусобно, тако и са Покрајинским секретаријатом за социјалну политику, демографију и равноправност полова.

– Циљ свих нас у социјалној заштити треба да буде лакши приступ и остваривање права свих грађана који се налазе у стању социјалне потребе – истакао је овом приликом Предраг Вулетић.

М. М.

Нови систем управљања редовима

Шалтер сала београдске филијале

Највећа филијала Фонда, Филијала за град Београд, кроз чију шалтер салу дневно прође у просеку више од 2.000 странака, однедавно је почела да примењује нови систем за управљање редовима. О томе шта све нови систем подразумева и које су му предности у односу на стари разговарали смо са Предрагом Милићем, начелником Одељења за правне и опште послове београдске филијале.

– Нови систем управљања редовима почео је да функционише од 1. фебруара и то је заправо наставак старог система који смо први пут увели 2008. године. Као што је и уобичајено када је техника у питању, стари систем је с временом почео да има све више проблема и све чешће кварове, и после скоро девет година функционисања постао је застарео. Новим уговором смо добили низ побољшања која нисмо имали по претходном уговору. Једна од највећих разлика и велика предност у односу на претходни уговор јесте што је

сада гарантни рок пет година, а то представља знатну уштеду за Фонд. Поред тога, нови систем управљања редовима свакако доноси бољу организацију овог дела посла и лакше сналажење грађана у шалтер сали највеће филијале Фонда, док чекање смањује на најмању могућу меру – објашњава Предраг Милић.

Како је навео, у систем је сада могуће укључити 38 шалтера, за разлику од досадашњих 27, што омогућава да се по потреби, у случају повећаног обима посла, односно већег броја странака, ангажује још шалтера, умрежавањем кроз овај систем.

– Сада смо, рецимо, у систем додали и шалтере за пријем пријава М-4 и издавање пин кода, који по старом систему нису могли да буду умрежени, а извршили смо и премештање шалтера где је долазио већи број странака, да бисмо обезбедили већи простор и тиме олакшали организацију и могућност приласка. Може се рећи да сада све ради знатно брже него раније, а

као велику предност када је техничка страна у питању важно је поменути и да у складу са новим уговором запослени из Сектора информационих технологија сада могу да приступе систему и да реагују, односно пруже техничку подршку уколико буде потребно – наводи начелник Милић.

Поред наведених предности, нови систем управљања редовима у односу на претходни обухвата више услуга него до сада, а захваљујући новом систему унапређена је и евиденција. Наиме, поред евиденције о броју странака, која је постојала и до сада, кроз апликацију коју ће имати сви руководиоци моћи ће да се евидентира који запослени ради за којим шалтером, са колико странака и колико дуго је радио, па ће на основу тога моћи да се врше замене итд.

– Оно што је такође важно напоменути јесте да смо у међувремену у оквиру шалтер сале отворили посебну канцеларију за правну помоћ и пријем захтева за старосну пензију, пошто

је, када људи одлазе у пензију, ипак потребно да се са њима детаљније поразговара и да им се посвети више времена, па је канцеларија у том смислу свакако боље решење од шалтера. Тако је и ова канцеларија сада умрежена кроз нови систем и има свој дисплеј где странке могу да прате када ће бити на реду – каже Предраг Милић.

Поред дисплеја који се налази на сваком шалтеру, шалтер сала београдске филијале сада поседује и два прегледна монитора са звучним сигналом, преко којих грађани могу имати увид у кретање бројева, односно пратити свој ред. Како би се пружање услуга још више побољшало, а чекање у редовима олакшало и скратило, у шалтер сали Филијале за град Београд уведена су и дежурства, тако да се руководиоци, према унапред утврђеном месечном распореду, додатно ангажују на томе да рад шалтер сале што боље функционише.

В. Кадиф

ФИЛИЈАЛА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Привремено на новој локацији

Запослени из Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, која покрива цео Сремски округ, односно пружа услуге из пензијског и инвалидског осигурања за више од 315.000 становника из општина Сремска Митровица, Шид, Рума, Ириг, Стара Пазова, Инђија и Пећинци, привремено су пресељени на нову локацију, због реконструкције старе пословне зграде. Одлуком Управног одбора РФ ПИО одобрена је реконструкција зграде и изградња треће етажне, а већ ранијих година добијена је и грађевинска дозвола за ове ра-

дове. Пословна зграда Филијале на овој адреси укњижена је 60 посто у власништво РФ ПИО, а 40 посто РФЗО. Стога ће ова два фонда заједно и уложити финансијска средства у реконструкцију зграде.

Према речима Зорана Березнија, директора Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, након реконструкције овај објекат биће и квалитативно побољшан у односу на садашњу функционалност и приступачност и за грађане и за запослене. Наиме, према пројекту Министарства за рад, запошљавање, борачка

и социјална питања, биће изградњена прилазна рампа на улазу у зграду за лакше кретање особа са инвалидитетом, затим нова трећа етажа, као и лифт од приземља до треће етажне. У постојећем делу зграде промениће се сви прозори, врата, столарија и биће урађена нова инсталација.

– С циљем да грађанима пружимо исти ниво и стандард наше услуге у сфери пензијског и инвалидског осигурања, и током реконструкције пословне зграде обезбедили смо запосленима који раде у канцеларијама на првом и другом спрату (над

којим ће се излити нова плоча и изградити трећа етажа) привремено радни простор у канцеларијама у згради поред наше, у Светог Димитрија 2. Битан елемент за избор извођача радова за реконструкцију наше пословне зграде на тендеру био је да сви грађевински радови морају бити завршени у року од 90 дана, као и да их изведу тако да грађани могу неометано прићи службеницима Фонда који неће бити привремено пресељени на другу локацију – објаснио је детаљније директор Зоран Березни. **М. М.**

На 45. Фесту 95 остварења

Међународни филмски фестивал ФЕСТ, 45. по реду, отворен је 24. фебруара у Сава центру и трајаће до 5. марта. Овогодишњи фестивал филма отворила је глумица Моника Белучи а затим је приказан филм „На млечном путу“ Емира Кустурице, у коме она игра главну улогу.

У биоскопским салама у Београду, Крагујевцу, Сопоту и Новом Саду публика је у главном програму могла да види 15 филмова из 12 земаља. На фестивалу је премијерно приказано 95 најбољих филмова са светских фестивала и готово сви фаворити за Оскара, док ће на затварању бити приказан филм „Тишина“ америчког режисера Мартина Скорсезеа.

Награда „Београдски победник“ ове године припала је српском глумцу и редитељу Љубиши Самарџићу и шпанском режисеру Карлосу Саури, за изузетан допринос филмској уметности.

Одржан 39. Сајам туризма

Међународни сајам туризма, највећа туристичка манифестација у земљи и региону југоисточне Европе, одржан је по 39. пут крајем фебруара у Београду. Слоган овогодишњег Сајма туризма гласио је „Уживајте на време“, а земља партнер је била Црна Гора.

Ове године на сајму туризма се представило 1.100 излагача из 56 земаља. На манифестацији која је трајала од 23. до 26. фебруара представиле су се најзначајније туристичке агенције, савези и организације, туристички центри, ваздухопловне компаније, као и међународни туроператори. На Сајму туризма је ове године попуњено 60.000 ваучера, што је више од прошлогодисњих 46.000.

Мажореткиње у Београду

Београд је 22. фебруара накратко постао медитерански град. Дух Јадрана и мимозе донеле су мажореткиње које су, најављујући Међународни сајам туризма, продефиловале Кнез Михаиловом улицом. Праћене оркестром, од амбасаде Црне Горе до Калемегдана, привукле су велику пажњу Београђана и многобројних туриста.

Туристичка признања за Ђердап и Скадарлију

Међународни туристички савез и Међународни центар за развој туризма и угоститељства Sacen International прогласили су Национални парк Ђердап за шампиона етно-еколошког туризма Медитерана и југоисточне Европе.

Према саопштењу Међународног центра за развој туризма и угоститељства, Национални парк Ђердап је добитник признања „Златно туристичко срце Медитерана и југоисточне Европе“ у оквиру туристичке акције „Бирајмо најуспешније у туризму Медитерана југоисточне Европе 2016“.

И београдска боемска четврт Скадарлија је, као најгостољубивије туристичко место региона, добитник признања за „Златну чашу гостољубља“.

Председник Sacen International-а проф. др Драган Глигоријевић подсетио је да је ово 26. година избора туристичких оскара „Златног туристичког срца“.

Свечано уручење овог престижног признања планирано је за крај априла у Скадарлији на отварању летње туристичке сезоне 2017.

Просечна зарада у јануару 41.508 динара

Просечна нето плата исплаћена у Србији у јануару 2017. године износи 41.508 динара, и номинално је нижа за 22,4, а реално за 23,5 процената у односу на претходни месец, саопштио је Републички завод за статистику. Просечна децембарска нето зарада износила је 53.456 динара.

Јануарска просечна зарада без пореза и доприноса је, међутим, номинално виша за 2,6 посто а реално за 0,2 посто у поређењу са истим месецом прошле године.

Просечна бруто зарада исплаћена у јануару 2017. износила је 57.231 динар, и у односу на децембар је номинално нижа за 22,3 а реално за 23,4 одсто. На годишњем нивоу номинално је виша за 2,6 и реално за 0,2 процента.

Пад јануарских зарада у односу на децембар 2016. последица је тога што су због новогодишњих и божићних празника крајем последњег месеца прошле године исплаћене и зараде које би иначе биле исплаћене почетком јануара 2017, објашњавају из Републичког завода за статистику.

Трстеник: подршка пољопривредницима

На основу закона о подстицају у пољопривреди и руралном развоју, општина Трстеник је припремила програм подршке пољопривредним газдинствима. Према речима Славице Павловић Брашић из Одсека за пољопривреду, овај програм је добио сагласност Министарства пољопривреде и заштите животне средине, усвојен је на седници Општинског већа и очекује се да буде усвојен и на наредној седници СО Трстеник. После објављивања у Службеном листу биће расписан конкурс, тако да ће пољопривредна газдинства, правна лица и предузетници који су регистровани моћи да конкуришу.

Општина Трстеник је предвидела износ од девет милиона динара за програм који би обухватио мере директних плаћања, мере руралне политике, кредитну подршку и посебне мере подстицаја, као и промотивне активности. Пољопривредници треба да прате конкурс који ће бити ускоро расписан, тачније после усвајања овог програма мера на наредној седници СО Трстеник, рекла је Славица Павловић Брашић.

ГЦ „Срем“: купљена нова опрема

Сопственим средствима и средствима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, румски Геронтолошки центар „Срем“ купио је опрему за рад установе, која ће унапредити и олакшати живот корисника. Најкупљи су били кревети. Министарство је издвојило више од 3.200.000 динара за куповину специјалних болничких кревета са електронским подизачима и душецима. Од укупно 40 лежачева, ГЦ „Срем“ је десет купио сопственим средствима. Затим, више од милион динара издвојено је за увођење система „хитног позива“ у собама и за куповину 22 телевизора. Уз то, уложено је још око 1.200.000 динара за куповину нове рачунарске опреме, механизације за одржавање зелених површина, трпезаријских столова и столица. Набављена је и неопходна опрема за кухињу и вешерај, која ће олакшати рад запосленима у тој румској установи.

Програми социјалне и здравствене заштите

У Скупштини града Крагујевца потписани су уговори о реализацији програма којима се остварују потребе и интереси грађана у области социјалне и здравствене заштите на територији града Крагујевца за 2017. годину. Уговоре су потписали овлашћени представници удружења и организација из области социјалне и здравствене заштите.

Финансијска средства за ову годину остала су на истом нивоу као и претходне године. За рад шеснаест удружења из области социјалне заштите издвојено је осам милиона и двеста педесет хиљада динара, односно милион и двеста хиљада динара за рад четири удружења из области здравствене заштите.

Лесковац: брига за наталитет

Одлуком Градског већа града Лесковца, из градске касе на име материјалне помоћи лесковачким породиљама уплаћено је око 2,3 милиона динара. За 167 новопечених мајки уплата је извршена 20. фебруара.

На овај начин Градска управа Лесковца наставља са редовним измиривањем обавеза према осетљивим категоријама мештана уз подршку наталитету.

Према последњем попису становништва, град Лесковац је у односу на претходни попис у „мању“ за око осам хиљада житеља, али судећи по последњим лепим вестима из лесковачког породилишта, током 2017. године демографска слика града се мења.

Само првог дана ове године у лесковачком породилишту рођено је петнаестак беба, чији су родитељи примили креветиће и хигијенске пакете за негу одојчади из донације града.

Сретењска академија у Крагујевцу

Сретењском академијом под називом „И устав и држава“, у здању Старе скупштине у Крагујевцу обележен је Дан државности Србије, односно дан када је 1835. године у тадашњој престоници донет један од првих демократских устава у ондашњој Европи, Сретењски устав.

Свечаној академији присуствовали су представници града Крагујевца, као и бројни гости. Сретењску беседу председника Републике Србије Томислава Николића прочитао је Радослав Павловић, саветник за културу председника Србије.

У уметничком делу програма, рађеном по мотивима представе „Милош Велики“, наступили су глумци Књажевско-српског театра, затим Крагујевачко певачко друштво и Певачко друштво „Студенац“, као и солисти Лидија Јевремовић и Зорица Белоица.

МЕРЕ ЗАПОШЉАВАЊА У СРБИЈИ У 2017. ГОДИНИ

Потписан Споразум о учинку

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин и директор Националне службе за запошљавање Зоран Мартиновић потписали су 7. фебруара у Палати Србија у Београду Споразум о учинку Националне службе за запошљавање за 2017. годину.

Александар Вулин је том приликом истакао да је Влада Републике Србије доделила 2,8 милијарди динара за реализацију мера активне политике запошљавања у 2017. години и још 550 милиона динара за подстицање запошљавања особа са инвалидитетом, а потписаним Споразумом Национална служба за запошљавање обавезала се да ће кроз активне мере запошљавања потрошити 95 одсто додељених средстава.

– Влада Републике Србије ће заједно са НСЗ учинити све да амбијент у којем се људи запошљавају постане видљивији, бољи и једноставнији. И прошле и ове године настављамо да олакшавамо услове за послодавце тако да смо повећали износе подстицаја за 20 одсто за поједине категорије незапослених – рекао је том приликом Александар Вулин и нагласио да ће се посебно водити рачуна и обезбедити додатна средства за обуке за познатог послодавца, ако буде потребно.

Зоран Мартиновић је изјавио да је НСЗ у 2016. години у активне мере укључила 146.000 незапослених лица, што је знат-

Александар Вулин и Зоран Мартиновић потписују Споразум

но изнад плана. Од тог броја, у различите мере запошљавања било је укључено и 8.200 особа са инвалидитетом (ОСИ). Он је истакао да је мера која је прошле године дала добар резултат – када је у питању ова категорија незапослених, она о субвенцијама зарада за ОСИ, јер је уместо 350 ОСИ без радног искуства, колико је планирано, у њу укључено око 450.

Међутим, директор Мартиновић је констатовоао да интересовање послодаваца за друге програме који омогућавају запошљавање ОСИ, попут персоналног асистента за ОСИ на радном месту или опремања и прилагођавања радног места, није дало очекиване резултате. Према његовим речима, већ годинама се реализује само око 50 одсто предвиђеног плана. Напоменуто је и да је у прошлој години од 71.000 пријављених потреба за радницима чак

10.000 остало непопуњено, те да ће због тога ове године НСЗ више радити на припреми незапослених лица кроз различите обуке и мотивацију да прихвате понуђени посао. Такође, утицаће и на послодавце да подигну ниво услова рада у својим фирмама.

Такође, 7. фебруара је у циљу реализације програма и мера активне политике запошљавања расписано 11 јавних позива и конкурса за незапослене особе и послодавце, уз посебну подршку теже запошљивим и угроженим групама на тржишту рада. Важна новина је, у односу на прошлу годину, увођење нових угрожених категорија незапослених лица и субвенција за њихово запошљавање, односно за запошљавање деце палих бораца и деце без родитељског старања, жртава трговине људима и жртава породичног насиља.

Јавни позив и конкурс са најкраћим роком трајања – јавни позив незапосленима ромске националности за доделу субвенције за samozapoшљавање у 2017. години и јавни конкурс за организовање спровођења јавних радова на којима се ангажују незапослене ОСИ у 2017. години – трају до 10. марта ове године. Планирано је да ће на њима бити ангажовано око 5.000 незапослених, а новина је да се ове године јавни радови организују и у области културе.

Месец дана дужи, до 10. априла, трају јавни позив незапосленима ромске националности за доделу субвенције за samozapoшљавање у 2017. години и јавни позив незапосленима за доделу субвенције за samozapoшљавање у 2017. години. Јавни позиви и конкурси који су отворени до утрошка расположивих средстава, најкасније до краја новембра или децембра 2017. године, јесу: јавни позив за реализацију програма стручне праксе у 2017. години; јавни позив послодавцима за доделу субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима; јавни позив за реализацију програма стицања практичних знања у 2017. години; јавни позив за реализацију програма стицања практичних знања за неквалификована лица у 2017. години; јавни позив за учешће у финансирању програма обуке на захтев послодавца у 2017. години; јавни конкурс за рефундацију трошкова подршке ОСИ које се запошљавају под посебним условима у 2017. години за програме: а) рефундација трошкова зараде лицу ангажованом на пружању подршке на радном месту – радна асистенција и б) рефундација примерених трошкова прилагођавања радног места и јавни конкурс за субвенцију зараде ОСИ без радног искуства у 2017. години.

М. Мектеровић

Клубови за тражење посла

У Филијали Јагодина Националне службе за запошљавање почетком фебруара свечано је обележен почетак рада Клуба за тражење посла и Центра за информисање и професионално саветовање, чије је опремање и рад финансирала Европска унија кроз пројекат „ЕУ помоћ теже запошљивим групама“, а суфинансирала НСЗ. Овај пројекат треба да допринесе смањењу незапослености, са фокусом на групе које теже долазе до запослења.

У последњих пет месеци отворено је 60 оваквих клубова у Србији захваљујући директним подстицајима Европске уније у вредности од око 6,5 милиона евра.

Више новца него прошле године

У Градској кући у Новом Саду представљен је Акциони план запошљавања у Новом Саду за 2017. План су представили Милорад Радојевић, члан Градског већа за привреду, и Саша Билиновић, начелник Градске управе за привреду. Ово је основни документ за спровођење активне политике запошљавања на територији града, којим се дефинишу циљеви и приоритети и утврђују програми и мере који ће бити реализовани у овој години, ради унапређења запошљавања и смањења незапослености. Град је ове године обезбедио 28 милиона динара више него прошле године за спровођење активне политике запошљавања.

– Иако смо прошле године издвојили мање средстава него ове, били смо локална самоуправа са највећим издвајањем у Србији за програме запошљавања кроз које је тада прошло 390 људи. За ову годину смо издвојили 135 милиона динара, а да ове мере имају ефекта говоре нам и подаци НСЗ да је у јануару ове године било шест хиљада мање незапослених људи него пре годину дана – истакао је Радојевић.

Град ове године финансира програм приправника који ће обухватити око 80 лица са 37,5 милиона динара, док је за програм стручне праксе издвојено 30 милиона динара за 119 лица. За организовање јавних радова где ће бити обухваћене категорије које се теже запошљавају, издвојено је 17,5 милиона динара. Кроз доделу субвенција за самозапошљавање финансираће се отпочињање приватног посла, у циљу подршке развоју предузетништва, а посебно женског предузетништва. За самозапошљавање жена издвојено је десет милиона динара.

Саша Билиновић и Милорад Радојевић

– Скоро 80 одсто оних који добију ову субвенцију и након годину дана уговорне обавезе настављају да развијају свој посао – нагласио је Билиновић.

Субвенције за отварање нових радних места одобравају се послодавцима у једнократном износу од двеста хиљада динара по једном отвореном радном месту, а укупно 17 милиона динара је обезбеђено за 85 лица. Град наставља улагање у обуку и едукацију за дефицитарна занимања па је од укупно 2,5 милиона динара, за обуку за старе занате издвојено петсто хиљада динара.

У сарадњи са НСЗ, Нови Сад ће ове године финансирати и три сајма запошљавања, као и универзитетску професионалну

праксу за студенте завршних година факултета.

Према Националном акционом плану запошљавања за 2017. годину, програм субвенција биће углавном намењен теже запошљивим категоријама у које спадају млади до 30 година старости без квалификација, са ниским квалификацијама и они који траже посао дужи од годину дана, старији од 50 година, вишкови запослених, особе са инвалидитетом, припадници ромске заједнице, радно способни корисници новчане социјалне помоћи, жене, жртве породичног насиља, млади са статусом деце без родитељског старања, као и остала лица са евиденције незапослених.

Драган Кораћ

СТРОЈКОВЦЕ, СЕЛО СА 40 ФИРМИ

На корак до варошице

У селу Стројковце код Лесковца, које броји 1.300 житеља, свако седмо домаћинство има регистровану фирму. Таквих фирми има укупно 40. Сви добро послују, а углавном се баве прерадом дрвета. У селу нема незапослених. Само у једној улици има десетак стругара. Ту су и погони за производњу намештаја. Један од власника предузећа каже да је почео пре девет година са једним радником, а сада запошљава 40 људи. Он извози двадесет

одсто производње. Поред производних погона у селу се налазе и трговине, занатске радње, апотеке. Једна апотека ради већ 25 година.

Иако немају водовод, канализациону мрежу, асфалтиране улице, а и регионални пут је у лошем стању, то није била препрека да развијају бизнис. Спремни су и да помогну развој села.

У последње три године овде се доселило неколико породи-

Обновљени стари млин

ца из околних места, а школа је пуна деце. Ако би решили ове недостатке и добили помоћ од

општине и државе, ово село би убрзо могло да постане варошица.

Д. Г.

ЛЕСКОВАЦ: ЗАПОШЉАВАЊЕ У ЖИЖИ ИНТЕРЕСОВАЊА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Нове могућности запошљавања ОСИ

У лесковачкој филијали Националне службе за запошљавање регистроване су 634 особе са инвалидитетом, од тог броја 252 особе су женског пола, односно 39,7 одсто. У односу на претходну годину, број тих незапослених лица повећан је за 76, што је последица обраде током поступка за процену преостале радне способности.

– Ова филијала је у сарадњи са локалном самоуправом града на обалама Ветернице значајно порадила на запошљавању особа са инвалидитетом, али и других из категорије оних који се теже запошљавају, кроз разне субвенције и програме запошљавања. Стиче се општи утисак да је ова проблематика у жижи данашњег интересовања локалне самоуправе града Лесковца – каже Марија Стевановић, начелница Одељења за посредовање у запошљавању и планирању каријере у лесковачкој филијали НСЗ.

Кроз програм подстицаја запошљавања и мере подршке за по-

На сајмовима запошљавања највише младих

следњих 12 месеци прошло је 96 особа са лакшим инвалидитетом. У Јабланичком управном округу, коме припада шест општина са југа Србије, у овом периоду само једно лице са инвалидитетом је преузело средства за самозапошљавање а средства субвенције користило је 17 углавном млађих људи из категорије теже запошљивих. Додатно образовање и стручне обуке ових дана заврша-

ва 18 незапослених лица из ове категорије.

– Према подацима којима располажемо, током последњих 12 месеци запослило се 395 лица са инвалидитетом, а од тог броја је њих 199 са евиденције филијале НСЗ у Лесковцу – истиче начелница Марија Стевановић.

Кад је реч о старосној структури, без посла је евидентирано

но 918 лица старих до 20 година, 3.286 незапослених старости до 25 година, до 30 година 3.838 лица, до 35 година старости уписано је 3.634 лица, до 40 година 3.758 лица, до 45 година 4.278 незапослених. До 50 година живота евидентирано је 4.008 лица, а од 50 до 55 година 4.119 особа различитих занимања. На подручју Јабланичког управног округа 3.353 лица старости од 55 до 60 година живота данас траже посао. Радника старијих од 60 година пријављено је 1.909, односно 5,7 одсто од укупног броја незапослених у овом региону, сазнајемо у лесковачкој Филијали Националне службе за запошљавање.

Готово сви незапослени са којима смо овом приликом разговарали у просторијама лесковачке филијале са великим оптимизмом очекују запослење током 2017. године. Да ли ће то бити у погонима неке ино-фирме овде или код домаћег послодавца у Лесковцу, њима је сасвим свеједно...

Тома Стевановић

СУБВЕНЦИЈЕ ЗА САМОЗАПОШЉАВАЊЕ У ОПШТИНИ НЕГОТИН

Општина и Министарство издвајају 3,8 милиона динара

У буџету општине Неготин ове године издвојено је два милиона динара за самозапошљавање. Очекивана средства од Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања износе 1,8 милиона динара, тако да ће укупно за финансирање ове мере бити издвојено најмање 3,8 милиона динара. У оквиру тих средстава биће додељена 21 субвенција за самозапошљавање, које ће по одобреним захтевима спровести НСЗ после уплате средстава из буџета јединице локалне самоуправе и буџета Републике Србије.

У општини Неготин прошле године новац за покретање приватног посла добило је 15 лица, деветоро њих по 180.000 динара, по

јавном позиву НСЗ, док је шест особа добило субвенцију од по 160.000 динара, по јавном позиву за доделу субвенције за самозапошљавање, који је објавила Општинска управа Неготин, по програму Локалног акционог плана запошљавања – ЛАПЗ.

За реализацију програма стручне праксе код приватног послодавца, који подразумева стручно оспособљавање незапослених лица за самосталан рад у струци за које је стечено одговарајуће образовање – квалификација, без заснивања радног односа, из буџета општине Неготин у 2017. години биће издвојено укупно милион динара, а креатори ЛАПЗ најављују да би у оквиру ове мере требало да буде ангажовано најмање девет незапослених лица са евиденције НСЗ.

Иначе, без запослења крај прошле године на евиденцији Националне службе за запошљавање у Неготину дочекала су 2.492 лица, а број незапослених на почетку 2017. године је у односу на почетак прошле био мањи за 1,2 одсто.

Ј. Станојевић

ИЗ СЕЛА ГВОЗДАЦ ДО КУПАЦА У БАЈИНОЈ БАШТИ УВЕК НА ВРЕМЕ

На пијаци од девојачких дана

Ружа Павловић (76) из села Гвоздац и њена комшиница Јела Веселиновић (75) деценијама петком долазе на пијаци у Бајину Башту. Веле да су мало кад изостале, само у случају да су биле болесне или кад велики снежни наноси нису дозвољавали да се крене на пут.

– На пијаци сам почела ићи још у време девојачких дана. Ја мислим да је од тада прошло више од педесет година. Продајем сир, кајмак и јаја. Имам две краве музаре и тридесет оваца. Многе генерације из Бајине Баште одрасле су уз мој бели мрс. Све што сам зарадила на пијаци углавном сам дала на гајење деце и њихово школовање. Сад се бринем о троје унучади – каже Ружа Павловић.

Вече уочи петка Ружа напакује две торбе са сиром и кајмаком па их ујутру баца на леђа, а у руци носи мању напуњену јајима.

– Велики је то напор. Нарочито је било тешко у време кад није било превоза. Пораним са комшиницом Јелом па кренемо у три сата иза поноћи и све пешке из Гвосца до Бајине Баште. Сти-

Ружа Павловић и Јела Веселиновић

зале смо око девет сати. Распродамо то што смо донеле до два сата па онда опет пешке у Гвоздац. Газиле смо дубок снег, шибало нас ветар и мраз поред Дрине, обућа нам попусти па идемо мокрых чарапа. Последњих година пуно нам је лакше. Долази ђачки аутобус из Бачеваца па њиме стижемо до Бајине Баште до осам сати. Враћамо се у пола два, превоз је бесплатан у оба правца. Много пута ишла сам носећи торбе пешке и у Ваљево – вели Ружа.

Ружина комшиница Јела Веселиновић такође од девојачких дана иде на бајинобаштанску пијаци. Није се удавала, данас живи са сестром.

– Почела сам да идем на пијаци после очеве смрти 1961. године. Продајем јаја, клеку, боровницу, вунене чарапе, рукавице. Два пута сам оперисана па не могу да носим тежу робу као што је сир и кајмак. Заувар је сваки динар. Накупиле се године, кичма попустила, крећем се уз помоћ штапа, али не одустајем од пијаци. Навикла сам и не могу да се оканам. Ићи ћу док будем могла. Срећа да имамо аутобус, пешке не бих више могла да идем ни два-три километра – каже Јела Веселиновић.

М. Андрић

РГОТСКИ КУД ОКУПЉА МЛАДЕ, АЛИ ПОСЛА ИМА И ЗА БАКЕ

Плету најлепше чарапе

Културно-уметничко друштво „Зоран Гајић“ из Рготине увелико се припрема за годишњи концерт 26. марта у сали сеоског Дома културе. Девојке и старије жене, мајке и баке, чланице и пријатељи „Зорановог КУД-а“ свако вече долазе у просторије Дома и плету чарапе за одежну игру из околине Пирота. Плетење и вез започну, као некада на сеоским прелима, у Дому, наставак је код куће. Уз дружење, разговор и пошалице брже пролазе дуге зимске вечери, а учинак је – најлепше чарапе од fine вунице са украсима измаштаним бујном маштом својственом само овом народу.

– Дођу и млађе жене и девојке, донесу колаче и разне ђаконије, па се седељка уз слатка приповедања одужи и до после 21 сат. Нико не пада на ум телевизор или компјутер, свако гледа своје плетење и труди се

да „рад“ буде што квалитетнији. Овако штедим и помажемо деци да се што боље спреме за програм. И наставници из основне школе су са нама, стари чланови не изостају, долазе активисти, пензионери. Желимо да унесемо некадашњи дух ентузијазма и не заборавимо богату традицију културног и просветног живота – каже Слободан Перчић, председник Савета МЗ Рготина и душа КУД-а.

Рготски КУД окупља младе раднике, студенте, средњошколце, ученике. Представљају Зајечар и Тимочку крајину на многим смотрема у земљи и иностранству, добијају признања, поносе се својим селом у коме је прво певачко друштво зачето још давне 1927. године. Касније, већ првих дана по ослобођењу, 1945. основано је Културно-просветно друштво „Боривоје Миленковић Срђа“, касније, седамдесетих

Као некада на сеоским прелима

година, ова вредна дружина постаје водећа у „Сусретима села“ и међу првима у култној емисији ТВ Београд „Знање-имање“. Тада се истиче руководилац друштва, Зоран Гајић, који после неколико година постаје новинар и водитељ у ТВ Београд. Данас КУД из Рготине носи Зораново име и – бере успехе где год се појави. На предстојећој годишњици очекују фолклор из Књажевца и побратиме из Зубиног Потока, вероватно и још неко друштво из Тимочке крајине, с тим што ће

велика сала, наглашавају у Месној заједници, бити премала да прими све заинтересоване. Програм ће трајати цела два сата, таман да се покажу и нове игре из пиротског краја и са Косова.

– Први пут „промовисаће“ се и „најлепше чарапе на свету“, дело вредних руку девојака, мајки и бака рготских момака који ће, понајвише сплетом игара из Србије, сигурно још једанпут задивити и старо и младо – убеђен је Слободан Перчић.

Брана Филиповић

ДАНИ СВРЉИГА У БЕОГРАДУ – ПРОМОЦИЈА ИНВЕСТИЦИОНИХ ПОТЕНЦИЈАЛА

Сајам пољопривреде и привреде

Сајам пољопривреде и привреде под називом „Дани Сврљига у Београду“ одржан је 10. фебруара у Привредној комори Србије и хотелу „Славија“. На 400 квадратних метара сајамског простора хотела „Славија“ представило се 70 излагача из сврљишке општине: произвођачи намештаја, металци, текстилци, крзнари, опанчари, прерађивачи лековитог биља, меда, сира, белмужа и вредни пољопривредници сврљишких села са својим производима.

Сајам је у присуству званица и многобројних посетилаца отворио народни посланик Милија Милетић, председник Организационог одбора сајма. Према његовим речима, сајамско представљање је промоција привредних и пољопривредних производа из сврљишке општине, туристичких дестинација и чувара традиције.

– Наш је циљ представљање општине у најбољем светлу са акцентом на промоцију привредника и пољопривредника да им омогућимо да ступе у контакт са новим пословним партнерима, институцијама и удружењима како би проширили свој посао и пласирали производе и ван граница Србије. Општина је спремна да пружи подршку свим инвеститорима који желе да улажу у развој привреде и пољопривреде на територији Сврљига. Сврљиг као мала општина је пелцер оваквог организовања и представљања – рекао је Милетић на отварању сајма.

Сајамски простор био је мали да прими све излагаче који су тог дана могли да чују о субвенцијама, повољним кредитима и могућностима продаје својих производа. Доста робе је и нашло купце. На сајму су изложени и производи из Словеније, из Шентјернеја, града побратимљеног са Сврљигом. Они су представили своју храну и вино, задовољни што

су имали прилике да се преко Сврљига представе у главном граду Србије. Сврљиг, с друге стране, био је задовољан што је имао госта из Европске уније. Удружења за очување и неговање традиције успешно су представила сврљишку народну ношњу и ручне радове. Како се некада прело, везло, плело, приказано је на лицу места и то је сајму дало посебну драж. Био је ту и неизоставни сврљишки белмуж, затим колачићи, салчићи, гибанице, по рецепти-

ма старим и више од два века. Организована је и модна ревија, за свакога по нешто, а баш је тако и било.

У оквиру сајма, у Привредној комори Србије, која је била и домаћин, у преподневним сатима представљени су инвестициони потенцијали општине Сврљиг. Одржана је и панел дискусија о правцу развоја пољопривреде, привреде и туризма у Сврљигу у којој су активно учествовали привредници, пољопривредници са подручја сврљишке општине, представници надлежних министарстава и других државних институција, као и представници амбасада Бугарске, Грчке, Русије, Турске и Словеније.

Председница општине Сврљиг Јелена Трифуновић говорила је у Привредној комори о значају ове манифестације.

– Сајмом пољопривреде и привреде општина Сврљиг жели да на што ефикаснији начин помогне свима који се баве пољопривредом и другим гранама привреде у представљању својих производа на домаћем и иностраном тржишту. Скуп је значајан јер се пољопривредни произвођачи и привредници представљају инвеститорима, али и упознају са мерама и подстицајима које им нуди држава и општина – истакла је Јелена Трифуновић.

Директор Одељења за стратешко планирање, развој и анализе Привредне коморе Србије Александар Кемивеш изјавио је да Комора као асоцијација српске привреде настоји да промовише потенцијале Србије, а нарочито потенцијале локалних самоуправа и додао да је велики број локалних самоуправа уз помоћ Коморе успешно представио своје потенцијале и већ се воде разговори са заинтересованим инвеститорима.

Министар пољопривреде и заштите животне средине Бранислав Недимовић честитао је организаторима скупа „Дани Сврљига у Београду – промоција инвестиционих потенцијала“ на свему што су изложили и приказали. Недимовић је рекао да општина Сврљиг има потенцијала за производњу и прераду лековитог биља и да може очекивати помоћ у виду набавке опреме за прераду лековитог биља, као и у виду набавке материјала за засаде и припрему земљишта и помоћ за развој сточарства. Недимовић је најавио улагања државе у југоисточну Србију.

С. Ђорђевић

ОДРЖАН ПЕТИ САЈАМ ПЕГЛАНЕ КОБАСИЦЕ

Пиротски деликатес

Ни ниске температуре нису биле препрека великом броју љубитеља пеглане кобасице да похрле у Пирот на Пети сајам пеглане кобасице. Посетиоци из више градова Србије, Словеније, Хрватске и из суседне Бугарске превалили су и по неколико стотина километара да дођу у град на Нишави да би кући понели овај деликатес који се на другом месту не може наћи.

Организатори сајма били су Туристичка организација Пирота и Удружење про-

извођача пиротске пеглане, суорганизовани Дом културе и Спортски центар, а покровитељ град Пирот. Сајам је отворио и о његовој важности за Пирот и Пироћанце говорио градоначелник мр Владан Васић.

На сајму пеглане кобасице производе у облику потковице излагало је четрдесетак произвођача из Пирота. Њима су се придружили и винари из петнаест српских винарија, као и произвођачи качкаваља.

Трећи пут заредом пиротску пеглану промовисали су Зоран Кесић и Игор Блажевић, познатији као Прљави инспектор Блажа.

С. Панакијевски

Златибор на месо мирисао

У живописном златиборском селу Мачкат и ове године је одржан традиционални тродневни Сајам сувомеснатих производа, популарна „Пршутујада“, на којој је учествовало 16 најбољих произвођача који су се такмичили у пет категорија.

Такмичаре и бројне госте поздравео је Милан Стаматовић, председник чајетинске општине, који је са задовољством истакао да ова манифестација траје захваљујући великој заинтересованости и истрајности произвођача који се годинама труде да њихови производи буду заштитни знак овог краја, у чему им свесрдно помаже општинска локална самоуправа. Остаје још да се створе услови да се месарима омогући што више сировина, јер природни капацитети постоје, а недостају капацитети за аутохтону сорту.

Пре проглашења победника сајма, 17. по реду, у порти цркве Светог пророка Илије, уприличен је културно-уметнички програм у којем су учествовали ученици сеоске ОШ „Миливоје Боровић“.

Према оцени стручног жирија најбољи је био Илија Станојевић који је у категорији говеђа пршу-

Квалитетни производи на такмичењу

та освојио прво место – златну медаљу и одлазак на Међународни сајам хране у Штутгарту.

У категорији свињска пршута за победника је проглашен Мирослав Стојановић, за најбољу овчју стељу прво место припало је Драгану Стојановићу, за најбољу сланину Радомиру Стојановићу, а у категорији домаће кобасице прво место узео је Никола Брковић. Додељене су и специјалне награде: Мирославу Стојановићу за најбољу ужичку сланину и Александру Радојичићу за најбоље овчије месо.

Златиборско село Мачкат три дана је било престоница производа од меса. Новина ове године

је била та што су сајму присуствовали и специјални гости са производима који су карактеристични за крајеве из којих долазе, па је тако сајам добио међународни карактер, мада гости нису званично учествовали у такмичењу.

За организацију „Пршутујаде“ постарали су се чајетинска општина, Туристичка организација „Златибор“, Привредно друштво „Златиборски еко аграр“ и Културно-спортски центар Чајетина, уз партнерство и подршку Сталне радне групе за регионални рурални развој у југоисточној Европи. То је био део пројекта „Подршка регионалној сарадњи и избалансираном те-

Овогодишњи шампион Илија Станојевић

риторијалном развоју земаља западног Балкана у процесу приближавања европским интеграцијама“, уз финансијску помоћ Европске уније.

Сајам сувомеснатих производа имао је и богат пропратни програм, а за све посетиоце организована је и наградна игра. Троје најсрећнијих кући су понели џакове пршуте, сланине или кобасице. „Пршутујада“ је била изузетно посећена. По процени организатора, ове године је присуствовало око 10.000 људи, међу којима и они који су у то време зимовали на Златибору.

Милан Павловић

МАНИФЕСТАЦИЈА У СЛАВУ ЉУБАВИ И ВИНА

Производња вина сложен и одговоран посао

Туристичка организација Трстеник и удружење винара, воћара и виноградара „Свети Трифун“ организовали су по десети пут пољопривредно културну манифестацију у славу љубави и вина. Покровитељ је била општина Трстеник а тим поводом окупио се велики број удружења са својим сувенирима и експонатима, као и примерцима домаћих вина. Скупу су присуствовали представници локалне самоуправе, угледни гости, пољопривредници. После обреда резања славског колача, присутнима се обратио председник општине Трстеник Александар Ћирић. Изведен је и пригодан културно-уметнички програм, а затим су уручене плакете заслужним појединцима и предузећима. Награђени су и произвођачи вина из општине, на основу претходне

оцене комисије. Винарија „Милосављевић“ и бренд „Вила вина“ из Бучја имају најквалитетнија вина аутохтоних сорти грожђа, показали су се у земљи и иностранству. Производе сорте „тамјаника“ и „прокупац“. Зоран Мирковић из удружења винара, воћара и виноградара „Свети Трифун“ такође

је изузетан произвођач квалитетних вина. Три награде за квалитет вина, као и за најлепши штанд на манифестацији добио је Мирослав Вукадиновић из Мијајловца.

Произвођачи вина у трстеничкој општини рекли су нам да је производња воћа и вина сложен и одговоран посао, мора се уложити пуно труда, рада и средстава да би се од винограда, воћњака све до бачви постигао добар резултат и квалитет производа на тржишту. Пољопривредницима се до сада није посебно обраћала пажња, па су морали сами да се сналазе да би покрили уложено. Они се надају да ће Министарство пољопривреде пронаћи решења за овакво стање и помоћи пољопривредницима да се опораве и направе много боље од ових резултата.

Драган Ивановић

ЉУТИ „ДОМАЋИ АЈВАР“ НАЉУТИО УДРУЖЕНЕ ПРОИЗВОЂАЧЕ

Нелегални производи руше углед бренду

Према подацима стручне службе Регионалне привредне коморе из Лесковца, на подручју Јабланичког управног округа годишње се произведе око хиљаду вагона паприке „ајваруше“. Од те количине може се направити око три милиона тегли ајвара у паковањима од 500 и 750 грама, произведеног на традиционални начин. Цена једне такве тегле на ино-тржишту креће се од три до пет евра. Одређена количина „лесковачког домаћег ајвара“ завршава на трпезама у земљама ЕУ, али највећа део ипак одлази на београдске трпезе.

Стандардизација овог препознатљивог српског бренда трајала је непуне три године, а цео процес у приличној мери су помогли заинтересовани посредници из коморе произвођача из италијанског града Сијене. Седму годину заредом овај бренд се легитимише сертификатом о географском пореклу којим га Завод за интелектуалну својину промовише као први оригинални бренд југа Србије.

За „лесковачки домаћи ајвар“ заинтересован је велики број купаца из земаља Европске уније. Међу првима су били представници коморе из шпанске Малаге, али ту су били и купци из Италије и Грчке, као и бројне трговинске компаније из земаља бившег Совјетског Савеза.

– Наш циљ је да одржимо континуитет у производњи квалитетног ајвара по међународним стандардима. Циљ је да током целе године нудимо купцима овај деликатес, а не само као се-

зонску „зимску салату“ али нам то данас тешко полази за руком. Пласман нашег ајвара ометају нелегални произвођачи ајвара са ниским ценама и некавалитетном робом произведеном по нерегистрованим и нехигијенским радионицама што прилично љути наше чланове – истиче инжењер Миодраг Здравковић, директор удружења „Лесковачки домаћи ајвар“.

Ово јединствено удружење данас броји око 200 чланова од којих 47 са извозним сертификата-

том. У јануару 2017. године ајвар се продавао по цени од 680 до 720 динара, у зависности од паковања, а на лагеру је било око 300.000 тегли. Међутим, удружени лесковачки произвођачи ајвара муке муче са „дивљим“ произвођачима овог деликатеса па се, под истим именом али ни налик лесковачком, са пуно патлиџана и шаргарепе и паприке испод класе, ајвар производи и у другим градовима Србије, чак и у суседним државама и зато Лесковчани траже од државе озбиљну заштиту за своју робну марку.

– Лесковачки ајвар, „грувана“ и фино млевена лесковачка зачинска паприка брендови су на којима би морала да почива примарна повртарска производња овога краја и наша комора у свему помаже пољопривреднике удружене у ово удружење али и друга удружења произвођача здраве хране – истакао је Владимир Бојовић, секретар Регионалног задружног савеза, који у оквиру своје делатности пружа стручну и техничку помоћ удружењу „Лесковачки домаћи ајвар“.

Тома Стевановић

ВИНАРИ ИЗ НЕГОТИНА И КЊАЖЕВЦА У ИСТРИ И СЛОВЕНИЈИ

Успешно студијско путовање

Винари из Неготина и Књажевца посетили су пет винских подрума у Истри и два у Випавској долини и у разговору са власницима разменили искуства у производњи вина. Том приликом информисани су и о сарадњи винара у оквиру удружења и кластера, заједничкој реализацији пројеката и коришћењу државних и ЕУ фондова за унапређење винарства.

Студијска група из источне Србије је у Истри посетила и Развојну агенцију Истре – ИДА која је развила знак квалитета – Istrian Quality (IQ), удружење „Винистра“, које окупла више од сто произвођача вина и са којима реализују заједничке домаће и ЕУ пројекте, као и Институт за винарство и туризам у Поречу, где су се упознали са уском пове-

Крајински винари код колега у Истри и Випавској долини

занашћу и сарадњом произвођача вина са овом научноистраживачком институцијом.

Примери сарадње винара Випавске долине са Развојном агенцијом РОД из Ајдовшчине, Туристичким информационом цен-

тром и Винотеком Випава, који управљају и координирају винским путем Випавске долине, представљени су домаћим произвођачима вина у Словенији.

Осим произвођача вина из крајинске и књажевачке регије, у студијској посети Истри и Випавској долини учествовали су и представници Министарства пољопривреде и Удружења винара из Књажевца и Неготина. Студијску посету је организовала Регионална агенција за развој источне Србије уз подршку пројекта Локални економски развој у источној Србији. Произвођачи вина из источне Србије добили су позив да учествују на сајмовима вина у Истри и Випавској долини и тако наставе успостављену сарадњу.

Јованка Станојевић

Унапредити извештавање о старости

Крајем фебруара у Београду је одржана годишња скупштина Геронтолошког друштва Србије (ГДС) а у оквиру тематског дела скупа организована је и конференција на којој је промовисана књига, тј. зборник радова „Јавност, старији људи и медији“.

На промоцији тематског зборника изнети су резултати рада на пројекту „Јавност, стари и медији“, који су у другој половини 2016. године заједно реализовали ГДС и Факултет за културу и медије Џон Незбит универзитета.

Уреднице књиге су руководилац пројекта проф. др Наташа Симеуновић Бајић и координатор пројекта проф. др Љиљана Манић. Пројекат је финансијски подржало Министарство културе и информисања. У зборнику су представљени резултати најновијих истраживања о утицају медијског извештавања на ставове и перцепцију јавности о старијим особама у Србији.

Истраживање је спроведено у две фазе. Прва фаза представља истраживање медијских садржаја које је пратило пет најутицајнијих дневних новина у Србији током целе 2015. године, од оних озбиљнијих јутарњих до вечерњих и таблоидних, како би се сте-

Скупштина Геронтолошког друштва Србије

кла јаснија слика о односу дневне штампе према старијим особама.

Под старијим људима подразумеване су све особе, познате и непознате, старије од 65 година. Иако се анализа односила на све старије особе из Србије и света, од 14.199 анализираних новинских текстова само у 596 се пише о старијим особама, што чини 4,2 одсто. Овај проценат говори о малом учешћу старије популације у формирању агенде дневних новина. Данас у модерном времену оставља се веома мало простора за извештавање о старијима.

Друга фаза представља истраживање јавног мњења у марту 2016. године путем интервјуа и телефонске анкете коју је спровео

Центар за истраживање јавног мњења, програма и аудиторјума РТС-а.

Резултати и једног и другог истраживања се подударују и показују да су старији и њихови проблеми недовољно присутни у медијима, а и када се о томе извештава, то се чини сензационалистички и стереотипно.

На конференцији се могло чути да су аутори радова дошли до закључка да, у складу са општим јавним интересом, поштовање и разумевање старих, као и заштита њихових права умногоме зависе од професионализације медијског извештавања и унапређивања етичких стандарда у новинарству.

Д. Грујић

СЕЛО СА ТРИ СТАНОВНИКА ДОБИЛО МОНОГРАФИЈУ

Козило – вечита песма у времену

Козило је малено село у планини, десетак километара од Црне Траве. „Када човек не би знао да на том простору постоји насеље, не би га могао ни пронаћи у планинском беспућу и у шуми којом је са свих страна окружено. Ван свих путева, као да су намерно склоњене куће од ћерпича и набоја и прилепљене уз планинску врлет ‘богу иза леђа’. А горе изнад села и преко планине, кроз шумски честар и пропланке, водио је чобански путељак према Добром Пољу и Црној Трави. Кад настану јесење магле и силвите зимске мећаве – све то нестане у тами и белини и нико се жив се не усуђује да некуда крене кроз ово беспуће“, написала је у монографији „Козило – вечита пе-

сма у времену“ ауторка Олга Р. Станковић, наставница српског језика у пензији.

– Данас је село Козило зарасло у коров, шибље, брезову шуму и свакојако биље, изгубило је своју душу, смех, плач, весеље – каже Олга Р. Станковић.

Нема тачног податка када је настало ово село (помиње се 1885. година када је саграђена прва кућа покривена сламом, али се зна да су становници дошли из Црне Траве, а можда су се из Доброг Поља раселили по околним пределима).

Детаљ из села Козила

Име села је права загонетка, подсећа Олга Станковић, и наводи оцену Ивана Станојевића (1933), родом из овог села, који живи у Власотинцу, да су на месту данашњег села Козила становници села Јаворја чували козе у торовима, па су ти предели били познати као козје стазе и можда је зато и село прозвано Козило.

Године 1953. Козило је имало 39 домаћинстава са 220 становника, а према најновијем попису у селу живе само три становника. Село је некада имало школу, која је била центар окупљања мештана и организатор културно-забавног живота, али је затворена 29. септембра 1975. године.

Д. Коцић

ЗАНЕМАРИВАЊЕ ПРИРОДНОГ ЦИКЛУСА БУДНОСТИ И СНА

Опасно неспавање

Стручњаци упозоравају да уморни људи доносе погрешне одлуке, што је и те како лоше ако су шефови или политичари у питању

Можемо сада евентуално да се питамо како је и колико Бил Клинтон спавао оних дана када је одлучио да нас бомбардује 1999, али је десетак година касније признао Си-Ен-Ену да је највећи број грешака у свом председниковању направио када је био сувише уморан.

Да ли је то требало да звучи као правдање, небитно је, као што је за ову причу ирелевантно шта је конкретно бивши шеф Беле куће имао на уму као грешку. Одлука о убијању цивила је ван сваке сумње катастрофална и то ништа не може да промени.

Релевантна су, међутим, научна истраживања и открића која указују на читав сплет околности и последица штетних за појединце, а некад и ширу заједницу, при чему се узрок крије у готово баналној појединости, недостатку сна.

Британски научник Расел Фостер, професор неурологије са Оксфорда и светски стручњак

са спавање и циркадијални (биолошки) ритам, упорно упозорава јавност да садашњи темпо живота и занемаривање спавања „угрожавају здравље нације, са превише раноранилаца који покушавају да буду оперативни док су им моздане функције заочене као да су пијани“.

„У четири сата изјутра наша способност процесирања информација је отприлике на нивоу као када смо попили неколико вискија или пива“, тврди професор и посебно упозорава на угроженост радника у ноћним сменама.

С друге стране сви смо угрожени чињеницом да се неке кључне одлуке које се тичу живота великог броја грађана и у којима учествују личности на највишим и најодговорнијим функцијама, често доносе у ванредним приликама, после већања до дубоко у ноћ, кад су људи већ изнурени и преуморни, а способност правилног расуђивања знатно ослабљена.

То се односи на велике теме, на дневном реду политичких или банкарских конференција, а што се нас тиче не морамо да идемо даље од наше скупштине.

Према објашњењу професора Фостера, недостатак сна утиче на читав спектар психолошких реакција, емпатију, про-

цесирање информација, начин опхођења и приступања саговорницима и поврх свега претерану импулсивност. „Уморни људи праве глупе грешке и недостаје им креативност“, закључује овај научник.

Уобичајено се каже да на сан одлази трећина живота, али у пракси то је најчешће мање и заправо све мање. Генерално данас људи спавају један до два сата краће него пре 60 година. А осим тога, неспавање је данас у тренду.

Живот је пун изазова, узбуђења, треба свуда стићи, приказати се и онда похвалити како се све то постиже са највише четири до пет сати спавања.

А лекари кажу да недостатак сна озбиљно повећава ризик од срчаних обољења, гојазности и дијабетеса. Такође, доводи до поремећаја метаболизма и пораста нивоа кортизола, познатог као хормон стреса, што онда опет води ка повишеном крвном притиску и опасности од мозданог удара.

Да бисмо се осећали добро и били орни, нашем организму је потребно седам до осам сати спавања. Искуство говори, више сна – мање прехладе, бронхитиса. Особе које спавају мање од пет, шест сати имају четири пута више изгледа да

Рекордери будности

Бивша британска премијерка Маргарет Тачер била је чувена по својој ефикасности која је подразумевала тек четири сата сна. Винстону Черчилу је такође било потребно свега четири сата ноћу, али је то надокнађивао са још два сата поподневног одмора. Барак Обама се приписује солидних шест сати сна, али се зато његов наследник Доналд Трамп хвали да му не треба више од три, четири сата, бележи лондонски дневник „Телеграф“. Далеко од њих и њихових рекорда је Алберт Ајнштајн. Њему ни десет сати сна није било довољно, па би мало одспавао и преко дана.

зараде прехладу него ревносни спавачи.

С друге стране, кад су старији у питању, ни превише сна није препоручљиво, јер се при дугом лежању повећава подложност пнеумонији, пошто бактерије из носа и грла могу да доспеју у плућа.

Спавање је само у извесној мери ствар избора. Неко би хтео да спава дуже, али пати од несанице, другом душа спава, али ради у ноћној смени. Проблем ових радника је заиста специфичан. Испитивања показују да њихов организам озбиљно трпи.

У великој француској студији универзитета у Тулузу (од пре две године) анализирани су резултати радника који 10 година раде ноћу. Код њих су установљени слабији резултати у меморији, у поређењу са онима са нормалним радним временом, а по укупним мозданим функцијама показали су се шест година старији него што стварно јесу.

Стручњаци се слажу да би ова и друга слична сазнања морала да буду сигнал не само за послодавце, већ и за владе, како би се системским мерама смањили ризици, јер елиминисати их није могуће, као што није могуће ни укинути ноћни рад.

Д. Драгић

Нова грчка драма

Од 2010. године, када је уговорен први пакет финансијског избављења земље, пензије у Грчкој смањиване су чак 11 пута

Грчка је опет у вестима, што, како је већ уобичајено у последњим годинама, не слути на добро. Опет је у клинчу између својих дужничких обавеза и захтева кредитора, између опције даљег стезања каиша и социјалних реалности које упозоравају да на том каишу места за нове рупе једноставно нема.

Грчка је поново у вестима зато што се опет страхује да би (већ овог лета) влада могла да прогласи банкрот, који би за резултат имао њен излазак из евро зоне, али и нову финансијску кризу у Европи.

Идућег јула, наиме, Атина треба да врати седам милијарди евра, али пре тога да са својим повериоцима, ЕУ и Међународним монетарним фондом, постигне договор око начина за досезање раније договорених фискалних циљева, од којих је главни да се у 2018. постигне буџетски вишак од 3,5 одсто БДП-а.

И опет би томе требало да допринесе ново смањивање пензија (које су смањиване чак 11 пута од 2010, када је уговорен први пакет финансијског избављења земље која је у првој деценији овог века вешто скривала да живи на много вишој нози од својих могућности, да троши и оно што не зарађује).

Пензије су последњи пут скресане прошлог пролећа, када је уведен пензијски минималац од 384 евра, што изгледа није било довољно: кредитори и даље сматрају да је 2,7 милиона грчких пензионера (од укупно 11 милиона становника), превелик терет за државу јер годишње односе 11 одсто БДП-а (укупног учинка економије), иако је на почетку кризе то било заиста превисоко – 17 одсто.

Пензионери су досад много пута излазили на улице Атине, Солуна и других градова, блокирали саобраћај и институције, али то им није помагало. ЕУ и ММФ и даље сматрају да је граница за одлазак у пензију прениска, а пензије превисоке.

Ситуацију овога пута компликује то што ЕУ и ММФ нису сагласни ни око дијагнозе ни око терапије. Док се у Бриселу инсистира на поменутом суфициту од 3,5 одсто, „светски финансијски полицајац“ сматра да је грчки дуг, под садашњим условима његове отплате и даљег задуживања, неодржив, те да ће се због тога земља раније или касније фискално урушити.

Пензије су од почетка у средишту овог заплета, коме опште околности не иду у прилог: Доналд Трамп, нови председник САД, чији је глас одлучујући у ММФ, нема много слуха за мултилатерално договарање, а раније, док је био само милијардер, на свој начин, твитовањем, поручио је да „Грци губе време у евро зони“.

С друге стране, у три важне европске земље ове године се одржавају избори – у марту у Холандији, у априлу и мају у Француској, а септембра у Немачкој – где десничарски демагози, сви редом скептични према ЕУ, такође не желе да се баве проблемима других.

Грци су несумњиво већ исцрпљени седмогодишњим мерама стезања каиша. Пензионери свакако подносе најтежи део терета, мада, из наше, балканске перспективе, тамошње пензије изгледају раскошно: просечан годишњи приход старијих од 65 година данас је тамо 9.000 евра (просек ЕУ за исту категорију је 20.000).

Али статистички просеци мало говоре о личним драмама: 43 одсто грчких пензионера прима мање од 660 евра месечно – немали број прима само 300 евра – док око 15 одсто Грка живи у екстремном сиромаштву. Сваки четврти је без посла, а свака друга породица зависи од пензије да покрије месечне трошкове.

Бруто друштвени производ је од почетка кризе иначе смањен за трећину, па је отприлике за толико опао и друштвени стандард. Укупна свота која се дугује кредиторима је 320 милијарди евра, готово двоструки износ БДП-а.

Влада коју предводи премијер Алексис Ципрас (41), својевремено је изабрана на обећањима да ће одбацити наметнуту политику одрицања, да би, суочена са реалностима, већ неколико пута то обећање, попуштајући пред захтевима кредитора, прекршила.

Ових дана се, међутим, инсистира да је повучена „црвена линија“ и да новог смањивања пензија неће бити. Буде ли притеран уза зид, Ципрас прети да ће излаз потражити у ванредним изборима.

Ванредни избори су одржани и прошле године, када је Ципрасова партија, Сириза, освојила 36 одсто гласова и успела да формира коалициону владу.

Најновија сондирања бирачког расположења показују, међутим, да Сиризу подржава само 18 одсто Грка, док сваки трећи подржава конзервативну Нову демократију.

То су околности најновије драме, која је фискална, економска, политичка и пре свега социјална. Грчка одисеја се у сваком случају наставља.

Милан Бекин

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

Брига о стандарду на првом месту

Низак животни стандард и сиромаштво, уз које често иде и болест, највише погађају пензионере па је један од задатака да се и ове године, у сарадњи са локалним самоуправом и ресорним институцијама, мења однос према тој популацији и заустави сиромашење, поручују из Удружења пензионера града Ниша. Кажу, тачно је да су пензије мало повећане, али, нажалост, материјални статус већине пензионера у граду је алармантан. Велики број је на ивици егзистенције, са пензијама које омогућавају тек пуко преживљавање. Није мали број ни оних пензионера који су социјални случајеви и да није народне кухиње били би гладни. Удружење пензионера Ниша улаже огромне напоре да се, у сарадњи са локалном самоуправом и надлежним органима, промени однос према најстаријој популацији и да се заустави даље сиромашење.

Добри услови у просторијама нишког удружења

Мирољуб Станковић, председник Удружења нишких пензионера, каже да се у сарадњи са релевантним локалним и републичким институцијама интензивно радило на побољшању услова, лечења и материјалне помоћи најугроженијим пензионерима. Помака има али је то и даље далеко од потреба и задовољавајућег стања.

Прошле године формиран је Савез удружења пензионера југоисточне Србије са седиштем у Нишу. Резултати рада новоформираног Савеза очекују се у току ове године.

– Оно по чему су у нишком Удружењу пензионера посебно препознатљиви јесу акције поделе бесплатних пакета основних животних намирница. Из сопствених средстава прошле

године је у октобру старим и изнемоглим лицима и онима са ниским пензијама подељено пет хиљада пакета вредних око 2,5 милиона динара. Осим тога, више од 300 чланова Удружења користило је позајмице из фонда солидарне помоћи – истиче Станковић.

Удружење повремено организује бесплатну акцију мерења слуха и провере вида. Одзив је увек изузетно добар а могућност да слушне апарате и начаре купе на више месечних рата користи велики број пензионера.

Кад је реч о програму и плану рада за ову годину, у пензионерској организацији Ниша кажу да је и даље потребно стварати услове да пензионери у свом удружењу имају сигуран ослонац, наду и веру да ће кроз организовано деловање лакше решавати проблеме који им отежавају живот и загорчавају старост.

Љ. Глоговац

ЧАЧАНСКИ ПЕНЗИОНЕРИ ДОБИЋЕ ТРИ ДНЕВНА КЛУБА

Простор за дружење

Буџетом града Чачка за 2017. годину планирано је да се издвоје средства од 2,1 милиона динара за отварање три дневна клуба за старе. Планирано је да један клуб буде у оквиру Дома пензионера у Балканској улици у Чачку, и по један у Љубићу и Мрчајевцима у којима ће се реновирати већ постојећи објекти.

Ови клубови за дневни боравак пензионера биће новина у граду на Западној Морави и представљаће, на изванредан начин, „вртиће за старе“. За време док су им остали чланови породице на послу или на неким другим задацима, пензионери ће моћи да употпуне слободно време боравком у дневним клубовима, да се друже, причају своје догледности, размењују мишљења и играју разне друштвене игре.

Према речима градског већника Драгомира Шипетића, предвиђено је да целокупно финансирање рада клубова за старе

у потпуности сноси локална самоуправа, рачунајући ту средства за текуће пословање, плате особама запослених у клубу и режијске трошкове. Из градског буџета ће се плаћати и стручна лица која ће одржавати предавања из различитих области, све по програму Центра за социјални рад у Чачку, који ће користити и искуства сличних клубова који раде у околним градовима.

У очекивању брзог почетка рада дневних клубова, око 29.500 чачанских пензионера надају се да ће ускоро почети и изградња првог дома за старе у овом граду, који је приоритет локалне самоуправе већ двадесетак година. Међутим, ове године се озбиљније припремама, а из буџета су већ издвојена три милиона динара за израду пројектне документације и идеја је да један такав објект буде подигнут у делу садашње касарне где већ годинама нема војске.

У очекивању дневних клубова

За многе пензионере, геријатријски дом је једина шанса да старост проведу на достојанствен начин, а приватни домови су скупи и неприступачни за већину пензионера. Чачани сматрају да би њихов дом за старе требало да буде регионалног карактера и да у њему буду смештени корисници из читавог Моравичког управног округа. У новој установи, чији би оснивач била Република Србија, трошкови борава који прелазе износ пензије требало би да буду субвенционисани.

Милан Павловић

Пливање, јога, излети...

Иове године београдске општине обрадоваће пензионере разним забавним програмима које су припремиле за њих. Општина Стари град и општина Палилула су се посебно издвојиле својим примамљивим понудама.

Општина Стари град организује сваке недеље у 17 часова у својој свечаној сали у Македонској 42 „Сениор фест“, односно пројекције филмских класика. Рекреација најстаријих суграђана Старог града обезбеђена је у спортском центру „Милан Гале Мушкатиновић“, познатијем као „25. мај“, где могу да искористе бесплатне термине за пливање уторком и четвртком од 12 до 13.30 часова. На истом месту пензионерима су омогућени и бесплатни термини јоге и фитнеса који се, зависно од годишњег доба, одржавају у салама спортског центра, на отвореном или у малом спољашњем базену.

У сезони пролећа и јесени, општина Стари град организује излете на различите дестинације, од националног парка Ђердап, преко фрушкогорских манастира и двораца Војводине, до Шида, Вршца и осталих културно-историјских локалитета широм Србије.

Неколико пута годишње, зависно од интересовања које је, како кажу, све веће, општина у својим просторима организује почетне курсеве енглеског језика за сениоре. У плану је да се, као и досад, повремено организују прославе, плесни балови, концерти ђака музичких школа са Старог града и неке позоришне представе за пензионере. За слабије покретне особе које живе саме, старије од 65 година, организована је „помоћ у кући“, односно помоћ геронтодомаћица једном до два пута недељно.

До сада је 350 пензионера Старог града потражило помоћ општинског контакт центра

при електронском наручивању здравствених књижица. Све додатне информације о програмима за пензионере могу да се добију позивом сервисног центра општине Стари град на број 011/7852-999.

И највећа престоничка општина Палилула за своје пензионере организује бројне активности. У оквиру акције „Треће доба – златно доба“ почело је пријављивање за пролећне бесплатне излете и посете местима у Србији за које је одзив, како кажу из општине, до сада био одличан. Заинтересовани за путовања могу да се пријаве у просторијама општине у

Таковској 12 и на новоотвореним услужним шалтерима општине по месним заједницама. Палилулски пензионери имаће прилику да се од 1. марта бесплатно рекреирају на базенима спортског центра „Ташмајдан“, и то радним даном од 9 до 10 часова. „Хаусмајстор“ за поправке у кући обезбеђен је за пензионере чија су примања мања од 20.000 динара, инвалиде и примаоце туђе помоћи и неге. Све додатне информације о програмима за пензионере општине Палилула могу да се добију позивом на број контакт центра 011/2694-429.

Д. Грујић

ПРОЈЕКАТ „ПОМОЋ У КУЋИ И КУЋНА НЕГА“ У ОПШТИНИ ОЦАЦИ

За квалитетнији живот старијих

Хуманитарна организација ЕХО из Новог Сада, у сарадњи са општином Оџаци, почетком године је организовала акредитовану обуку за неговатељице и геронтодомаћице које су ангажоване на пројекту „Помоћ у кући и кућна нега“ у општини Оџаци.

Након завршене обуке, акредитацију Републичког завода за социјалну заштиту добило је 14 неговатељица и геронтодомаћица које ће пружати услуге старијим суграђанима и особама с инвалидитетом (ОСИ), којима је потребна сва-

Неговатељице успешно савладале обуку

кодневна помоћ у обављању активности.

Основни циљ пројекта је унапређење квалитета живота

старих и ОСИ пружањем висококвалитетних услуга помоћи у кући и кућне неге, њихов дужи боравак у породичној сре-

дини и што боља социјална инклузија у друштво, као и смањење стопе незапослености ангажовањем неговатељица и геронтодомаћица из општине Оџаци.

Према речима Борке Врекић, координаторке пројекта из ЕХО, уговор о сарадњи са овом локалном самоуправом потписан је на годину дана, колико ће трајати и радно ангажовање неговатељица и геронтодомаћица.

Осим у Оџацима, пројекат ће бити реализован и у општинама Бачки Петровац, Сечањ и Планишће.

Драган Корач

Са скупштине Удружења пензионера из Бајине Баште

БАЈИНА БАШТА

Циљ окупити трећину пензионера

На подручју општине Бајина Башта има око шест хиљада пензионера. Међутим, окупљених у чланство ове организације је свега њих 300. Готово 90 одсто њих учланило се током 2016. године. Удружење чини напоре да се омасови. Жеља је да до краја 2017. године у њему буде бар две хиљаде пензионера. Конкретни задаци 17 месних одбора и Управног одбора на том плану договорени су на првој овогодишњој скупштини Удружења пензионера.

– Прихваћено је да сваки члан на име чланарине годишње издваја по 0,2 одсто месечне пензије. Шездесет одсто тако прикупљених средстава утрошићемо за потребе чланства. По 10 процената намењено је за помоћ угроженим пензионерима, за бањско лечење, привремене позајмице и исплату посмртнине, док ће се 20 посто користити за заједничке излете и дружења – каже председник Удружења пензионера Неђо Ракић.

М. А.

КРУШЕВАЦ

Запажени резултати рада

Удружење пензионера Индустије „14. октобар“ формирано је 4. новембра 1993. године и до сада је остварило запажене резултате у раду.

– Удружење има свој простор а бави се проблемима животног стандарда, социјалне политике и културно-забавног живота – каже Љубодраг Матић, председник (на слици).

Удружење за своје чланове обезбеђује огревно дрво и угаљ. Отплата је у 10 једнаких месечних рата. Квалитет је дефинисан уговором и поштује се у потпуности, а гарантују се и рокови испоруке, који се завршавају у време почетка наредне грејне сезоне.

Прошле године припадници трећег доба посетили су Спомен парк „Сремски фронт“ у Адашевцима, историјске и културне знаменитости Новог Пазара и манастире Жичу, Павлицу, Велућу, Дренчу и друге, као и бројне културне и туристичке манифестације: „Жупску бербу“, Роштиљијаду у Лесковцу. За ову годину је планиран већи број излета и других социјалних, хуманитарних, рекреативних и културних активности.

Ж. М.

ИЋОШ

Седамнаести Дани вина

Удружење винара и виноградара „Шасла“ у Ићошу, селу у кикиндској општини, основано је 2001. године. Прво надметање у производњи квалитетних вина одржано је на сеоском нивоу да би потом прерасло у општинско и већ дуже време је војвођанско. Ово такмичење винара у част Светог Трифуна пропраћено је низом пригодних програма што доприноси развоју туризма у овом поднебљу. Ове године уприличено је

Ове године оцењивана 204 узорка вина

17. по реду, а на оцењивање су стигла 204 узорка. Покрајински победник је Золтан Бохотски из Темерина. Општинском наградом окитио се Миодраг Ненадић из Накова, а локални славодобитник је Ићошанин Борис Радивојац.

„Дани вина“ су обновили у Ићошу вековну традицију гајења грождја и његову прераду у Бахусову капљицу. Ту тежњу подупиरे и локална самоуправа материјално помажући подизање нових засада винове лозе.

С. З.

БЕРАНОВАЦ

Старост далеко од завичаја

Избегличко насеље Берановац код Краљева има око стотину станова у којима су смештена расељена лица из Хрватске, БиХ и са Косова и Метохије.

Најстарији становник овог центра је Вукосава Јагодић (на слици) која је у Србију избегла из села Мокро, општина Пале у Републици Српској. Бака Вука ће ускоро напуниће деведесет година. И даље је разборита, воли да се шали са комшијама и добро се држи. Иако је пуно пропатила пошто је морала да напусти родни крај, не напушта је воља за животом и радост породичног окупљања. Пожелимо јој да у здрављу прослави рођендан окружена родбином и пријатељима.

И. Ш.

ПРОКУПЉЕ

Плеле за сиромашне ученике

Актив жена Удружења пензионера инвалида рада у Прокупљу организовао је акцију плетења одевних предмета за сиромашне и социјално угрожене ученике.

Део средстава које је Удружење добило од републичке организације издвојен је за куповину материјала за плетење одевних предмета.

– Група наших жена радо је прионула на посао и за кратко време успеле су да исплету велики број џемпера, пуловера, шалова, чарапа, рукавица... Све што је урађено поклонили смо Основној школи „Ратко Павловић Ћићко“ у Прокупљу за њихове сиромашне ученике. На тај начин покушали смо да бар мало помогнемо онима чији родитељи нису запослени – каже председник прокупачких пензионера инвалида рада Слободан Чупић.

У акцију је било укључено десетак чланица удружења. **Ж. Д.**

Са прошлогодишње посете Острогу

АЛЕКСАНДРОВАЦ

Стална брига за пензионере

Удружење пензионера из Александровца поклања пуну пажњу својим члановима. Активности су усмерене на то да се пензионерима бар мало побољша животни стандард, да им се олакша набавка основних потрепштина, али и на дружења и путовања.

Набавка огрева је била доминантна у протеклом периоду, а подељена је и социјална помоћ за 29 угрожених чланова. Комисија је претходно обишла најугроженије пензионере да би донела исправну одлуку, каже Слободанка Дишић, секретар удружења.

Вредно је поменути и бројне излете и путовања које је удружење организовало, а ту су и одмор и рекреација који су доступни свима. Удружење својим члановима обезбеђује новчане позајмице, као и јубиларне награде и све то доприноси да поверење чланства расте.

Ј. П.

ГАРДИНОВЦИ

Обезбеђен огрев за наредну зиму

Месна организација Општинског удружења пензионера Тител у Гардиновцима, која је основана 2005. године и броји око 200 чланова, веома је активна. За своје чланове су већ набавили по повољним условима огрев за наредну зиму.

У раду имају велику подршку локалне самоуправе у Тителу, па су, између осталог, добили и лепу, велику салу на коришћење где може да се окупи и дружи око 60 њихових чланова и гостију. Плодну, вишегодишњу сарадњу остварили су и са Месном организацијом резервних војних старешина из Гардиноваца са чијим члановима су ове године организовали Светосавски бал. Том приликом је председник Жарко Љубичић, пред бројним гостима из Гардиноваца, Титела, Мошорина, Шајкаша, Ковиља и Ђурђева, обећао да ће њихово светосавско дружење постати традиција. **М. М.**

Активисти МО пензионера Гардиновци

СВРЉИГ

Сретењски турнир у шаху

Поводом Дана државности у организацији Шаховске секције Удружења пензионера општине Сврљиг организован је традиционални турнир у шаху и обележена петогодишњица постојања и успешног рада ШК „Ветеран“. На турниру који је игран по швајцарском систему такмичило се 18 шахиста. Овогодишњи победник је Александар Батањац, други је Војкан Маринковић а трећи млађани Никола Маринковић. Победници су добили новчане награде.

Том приликом је усвојен и извештај о раду клуба у прошлој и задаци за ову годину. Председник клуба Богољуб Љубеновић каже да је задовољан резултатима клуба. Иначе, шаховски клуб „Ветеран“ формиран је 2012. године и тренутно се такмичи у лиги Шаховског савеза Нишавског округа. **С. Ђ.**

ПРОГРАМ ЗА СТАРИЈЕ У МУЗЕЈУ АФРИЧКЕ УМЕТНОСТИ

МАУ за све, сви у МАУ и у 2017. години

Музеј афричке уметности и ове године наставља са програмима намењеним старијим особама. Да подсетимо, пројекат „МАУ за све, сви у МАУ – посебан програм за старије особе“, којим се подстиче интеграција и активно учешће старијих у културним програмима, почео је да се реализује у фебруару 2016. године. У питању су бесплатни програми за особе старије од 55 година, а који ће се у Музеју афричке уметности и у 2017. години одржавати сваког првог четвртка у месецу од 10 до 12 часова. У овим терминима кустоси Музеја биће ту да кроз разноврсне програме приближе сталну поставку, тематске изложбе, различите области афричке уметности и културе, историјат самог музеја итд. За старије суграђане биће организоване презентације, вођења, разговори, играње друштвених игара, упознавање са музичким инструментима, креативне радионице, као и филмске пројекције.

Тако ће 2. марта, у оквиру теме „Орнаменти у афричкој уметности“, учесници израђивати фото-рамове са афричким мотивима од рециклажних материјала, 6. априла, када ће тема бити „Афрички накит“, израђиваће накит од глине и материјала из природе, обликовати

перлице и медаљоне, а 4. маја у оквиру теме „Мурални сликарство – сликарство на зидовима“, заједно ће сликати у башти музеја. Свакој од наведених активности претходиће свакако и уводне презентације, а тако ће бити и 1. јуна када ће се учити правила и играти друштвена игра манкала. Први че-

твртак у јулу резервисан је за тему „Афрички пејзаж“ и сликање у башти музеја, а у августу ће се обрађивати тема „Уметност израде керамичких фигура ‘Бета Израел’ у Етиопији“. У истим терминима у последња четири месеца 2017. године теме ће бити „40 година Музеја афричке уметности“, „Ношње и текстил“, „Шта нам плакат каже“ и „Афро-украси“, а у оквиру њих ће учесници правити разгледнице са афричким мотивима, декорисати тканине везом и нашивањем, креирати и израђивати плакете за задату изложбу у МАУ и, на крају, израђивати честитке и украсе пред празнике, за шта ће им инспирација бити боје и дизајн из различитих земаља Африке.

В. К.

ПРОДУЖЕЊЕ ЖИВОТНОГ ВЕКА У РАЗВИЈЕНИМ ЗЕМЉАМА

Јужнокорејске најдуговечније

Студија објављена недавно у британском медицинском часопису „Лансет“ показује да би животни век у развијеним земљама требало и даље да се продужава и да се до 2030. године приближи и пређе 90 година код жена. То се односи на земље као што су Јужна Кореја, Француска и Јапан...

Користећи 21 математички модел да предвиде како ће се развијати очекивани животни век у 35 развијених земаља, аутори студије објављене у овом стручном часопису дошли су до закључка да ће Јужнокорејске највероватније прве прећи старосну границу од 90 година до 2030, а век Францускиња и Јапанки достићи ће 88,6, односно 88,4 године.

По скали из ове студије објављеној у британском „Гардијану“, животни век у Србији је 2010. био 70 година за мушкарце, а очекује се да ће 2030. бити око 74, док је за жене био 75,5 година 2010, а очекује се да ће порастати на око 78 година 2030. године.

Померање границе очекиваног животног века биће слично и код мушкараца, а разлика између полова ће имати тенденцију приближавања до 2030, навели су истражитељи.

И код мушкараца се очекује да ће водити Јужнокорејци са очекиваним животним веком од 84,1 године, испред Аустралијанаца и Швајцарца – 84 године.

Према последњим статистикама које је прошле године објавила Светска здравствена организација, три земље са најдужим животним веком 2015. године биле су Јапан (86,8 година), Сингапур (86,1) и Шпанија (85,5) код жена и Швајцарска (81,3 године), Исланд (81,2) и Аустралија (80,9) код мушкараца.

Студија показује да се ситуација неће променити до 2030. године у Сједињеним Америчким Државама, где је животни век већ нижи него у већини развијених зема-

ља. Очекује се да ће порастати са 81,2 године 2010. за жене на 83,3 године 2030, а за мушкарце са 76,5 година на 79,5 година. То су цифре сличне земљама као што су Хрватска или Мексико, наводи студија.

Објашњавајући ову ситуацију истраживачи као разлоге наводе велике неједнакости, недостатак универзалног здравственог система, високе стопе смртности деце и мајки, високу стопу убистава и посебно високу гојазност.

Јужна Кореја се труди да побољша приступ лекарској нези и да промовише бољу исхрану код деце и тинејџера. Та земља такође има мање гојазних и знатно нижу стопу пушача међу женама него у другим развијеним земљама, наводе истражитељи.

Када је реч о разлици у животном веку мушкараца и жена, она би требало да се смањи у свим земљама до 2030.

Г. О.

Стаж у иностранству

? С. К., Нови Сад: У септембру пуним 65 година. У Немачкој сам од 1971. до 1984. године радила са уредним папирима. Била сам запослена на више места и свуда сам била пријављена. Које да се обратим да бих прикупила радни стаж? Напомињем да сам се тамо удала и наследила мужевљево пензију из Америке. Да ли имам право да задржим мужевљево пензију и уједно примам и своју?

Одговор: Стаж навршен у другој држави се признаје ако осигураник поседује одговарајуће доказе о раду у тој земљи и уколико инострани орган социјалног осигурања потврди тај стаж. Уколико поред немачког стажа имате и стаж остварен у Србији, за потврђивање стажа осигурања подноси се захтев за утврђива-

ње стажа у иностранству. Образац захтева се добија у филијали Фонда или се може одштампати са сајта www.pio.rs. Ако имате само немачки стаж осигурања, директно се обраћате немачком носиоцу социјалног осигурања и сва права на личну и породичну пензију остварујете по немачким законским прописима.

Превремена пензија

? И. С., Шабац: Рођена сам 14. јула 1960. године. Имам 32 године и три месеца радног стажа. У којој години могу у превремену пензију и колико се одбија? Када стичем право на редовну пензију?

Одговор: Жена у 2017. години може остварити право на превремену старосну пензију, са умањењем, када наврши 37 година и 6 месеци стажа осигурања и најмање 55 година и 8 месеци живота, при чему се износ пензије трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота прописаних за стицање права на пуну старосну пензију. С

обзиром на то да се потребан стаж осигурања за превремену старосну пензију увећава сваке наредне године за шест месеци (до 2023. године) са стажом који сте до сада остварили, Ви не испуњавате услов за превремену старосну пензију. Право на пуну старосну пензију можете да остварите 2024. године када навршите 63 године и 8 месеци живота.

Услов за пензију

? В. Ј., Лазаревац: Рођена сам 10. маја 1957. године. Имам осам и по година радног стажа оствареног у Италији и две године на треће дете. У Србији имам седам година стажа као предузетник. Шећераш сам и интересује ме да ли имам право на пензију и када. Уколико немам довољно радног стажа, да ли као власник пољопривредног газдинства могу да доплатим део и који је то износ?

Одговор: Жена у 2017. години може остварити право на старосну пензију, без умањења, када наврши 61 годину и 6 месеци живота и минимум 15 година стажа осигурања за који су плаћени доприноси, не рачунајући посебан стаж по основу рођења трећег детета који се не обрачунава за услов већ за износ пензије. Услов за старосну пензију испуњавате 2019. године када навршите 62 године и 6 месеци живота са најмање 15 година стажа осигурања за који су пла-

ћени доприноси, рачунајући српски и италијански стаж. С обзиром на то да имате минимално стажа осигурања који је неопходан за старосну пензију, саветујемо да на време проверите своје податке о стажу и зарадама. Листинг М-4 можете добити у филијали уз личну карту на увид. За стаж остварен у Италији поднесете захтев за утврђивање пензијског стажа у иностранству. Образац захтева се добија у филијали Фонда или се може одштампати са сајта www.pio.rs.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА” ОДГОВАРА

Промена начина исплате

? М. Р., Ниш: Примам пензију преко поште, тачније чек ми доноси поштар на кућну адресу. Према његовом распореду, новац добијем четврти или пети дан и врло често касним са плаћањем комуналних услуга и струје са попустом. Како то могу да променим?

Одговор: Исплата пензија на кућну адресу увек се обавља пет радних дана, према распореду који прави пошта. У току коришћења права корисник може да промени начин исплате. Поред исплате на кућну адресу, Фонд исплаћује пензије на текући рачун отворен код пословне банке или на шалтеру испоручне поште. Да би се променио начин исплате потребно је да кори-

сник поднесе захтев за исплату на територији Републике Србије надлежној филијали Фонда која врши исплату пензије. Образац захтева можете добити у филијали или га преузети са сајта Фонда. Савет је да захтев поднесете одмах након исплате пензије, да би промене података у електронској бази исплате могле да се заврше до наредног термина за исплату пензије.

Ослобађање доприноса

? Д. З., Гроцка: Била сам осигурана у својству пољопривредног произвођача. После тога сам била у радном односу, а онда пријављена као члан породице мог мужа власника радње. По том основу користим здравствено осигурање. Пореска управа ме и даље дужи на име доприноса по основу пољопривредног осигурања. Како да се ослободим ових доприноса?

Одговор: Према одредбама члана 13 Закона о ПИО, осигураници пољопривредници су лица која се баве пољопривредном делатношћу као носиоци пољопривредног домаћинства, чланови пољопривредног домаћинства, носиоци породичног пољопривредног газдинства, чланови породичног пољопривредног газдинства или чланови мешовитог домаћинства, ако нису осигураници запослени, осигураници

самосталних делатности или корисници пензије. Разлози за престанак својства осигураника пољопривредника су: заснивање радног односа, обављање самосталне делатности, остваривање права на пензију, одлазак на привремени рад, односно боравак у иностранству, одлазак на одслужење војног рока, смрт, развод брака, раскид економске заједнице и отуђење имовине и због промене пребивалишта.

Уплата по члану 15

? З. И., Београд: Да ли могу да прекинем уплату доприноса по члану 15 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, пошто тренутно немам средстава? Да ли је могуће касније једнократном уплатом намирити све заостале доприносе?

Одговор: Лице које више не жели да буде укључено у обавезно осигурање по члану 15 Закона о ПИО, поднеси захтев за престанак осигурања филијали Фонда надлежној према месту пребивалишта подносиоца захтева. Период осигурања за који нису плаћени доприноси не мо-

же се признати у стаж осигурања, а на неуплаћени износ доприноса обрачунава се камата. Осигураник не може бити ослобођен обавезе плаћања доприноса, јер је она утврђена правоснажним решењем. У случају неизмирења дуговања, неуплаћени износ за доприносе може да се измири.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЈОВЧИЋ	ГЛАВНИ ГРАД РУСИЈЕ	ВОЈНИК (ТУР.)	АПАРАТ ЗА ЕМАНАЦИЈУ	АМЕРИЧКИ ПИЈАНИСТА, ГЕОРГ	ВЕШТА ВАРКА	ИТАЛИЈАНСКИ ГЛУМАЦ, МАСИМО	ЛУЖНО- АМЕРИЧ. ПАНТЕР (МН.)
МАЈСТОР, УМЕТНИК							
ЧАМАЦ СА ОСАМ ВЕСАЛА							
СТЕПЕНИЦЕ							
ИМЕ АМЕРИЧ. ГЛУМЦА РАСЕЛА				ГРАД У НЕМАЧКОЈ МУЗИЧКИ ИНСТРУМ.			
ЋАВО, СОТОНА					11. И 18. СЛОВО ВРСТА ПЛОВИЛА		
ОЗНАКА ЗА АЛТ		СПОРТСКИ ЛИСТИЋ ЖЕНСКО ИМЕ					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПИСАРИ, ЋАТЕ СТАНОВНИК ПАНАМЕ						
МОРСКИ ГУСАРИ							ЗГОДА
ИМЕ ЈА- ПАНСКОГ РЕЖИСЕРА КУРОСАВЕ						ОЗНАКА ЗА ПОНД КОШТУЊ. ВОЂЕ	
СИМБОЛ ЗА НОБЕЛЈУМ			РИМ.БОГ ЉУБАВИ БЕЗВЛАШЋЕ				
НЕМАН, АЖДАЈА				ДЕЛОВИ ХЕКТАРА ЗАГОНЕТАЧ			
РУДА							
ЈЕДНО ЛУЖНО ВОЂЕ (МН.)							
ЦАРИНАР							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МОТКА, БАТИНА	ХЕКТО- ГРАМ(СКР.) ИМЕ ПЕВ. ТАРНЕР			МАЛИ АМЕРИЧ. МЕДВЕД	ОЗНАКА АУСТРИЈЕ СЛИК, СРОК	
ДОТЕРИВАЧ КЛАВИРА							ЋИРИЛИЦА (СКР.)
РАНИЈИ НОВИНАР АЛЕКСАНДАР							
СТРУЧЊАЦИ ГРАЂЕ ТЕЛА							
ОЗНАКА ПАНЧЕВА			ОПШТИНСКО ПОДРУЧЈЕ				

УКРШТЕНИЦА

N	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								■
3								
4								■
5							■	
6	■				■			
7			■					
8		■		■				
9						■		
10								■
11								
12								
13			■				■	
14				■				

ВОДОРАВНО: 1. Испати кроз неки отвор, 2. Жена аутор неког дела, 3. Модеран спортски објекат (мн.), 4. Становница Тиране, 5. Пркосан - Ознака за разред, 6. Стари град у Апулији - Река у Русији, притока Оке, 7. Пример (скр.) - Глумац немог филма, Бастер, 8. Ознака за Реомир - Ознака за обим - Снага, јачина, 9. Скуп осам извођача - Симбол за технецијум, 10. Поезија, 11. Организациона јединица неке гране пословања, 12. Командир од сто војника, 13. Лична заменица - Име старије глумице Рине - Ознака за Аустрију, 14. Назив - Великих очију.

УСПРАВНО: 1. Срушити се на земљу - Промашаји, 2. Особа са рутином у послу - Врста одеће, 3. Крпа за брисање судова - Силом узето - Ознака за енергију, 4. Чињеница за доношење неког закључка - Државни буџети (фр.), 5. Планина у Швајцарској - Стварно, реално, 6. Отићи скоком - Преноћиште, 7. Језеро у Етиопији - Град у Украјини - Прво слово, 8. Ознака за исток - Ознака имагинарне јединице - Руксак - Грчки војсковођа.

ТРОСТРУКИ АНАГРАМ

СТВАРАМ СЦЕНЕ, РАСЦВЕТАМ СНЕ, А НА СВЕТ СРЦЕМ,

Решењем се добија име и презиме нашег књижевика, хумористе европског ранга и писца бројних приповедака и романа (1855-1906)

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: маестро, осмерац, скалине, кен, кил, врал, јо, а, тикет, нотари, пирати, Акриа, п, но, Амор, ара, ари, минерал, ананаси, цариник, хр, а, Тијанић, анатоми, па, атар, УКРШТЕНИЦА: пропаст, ауторка, стадиони, тиранка, инатан, р, Ека, ула, пр, Китон, р, о, сила, октет, тп, поетика, установа, стотинар, ти, Ита, а, име, окат, ТРОСТРУКИ АНАГРАМ: Стеван Сремац.

Да ли сте знали ...

– да је први национални Дан жена обележен 28. фебруара 1909. у Сједињеним Америчким Државама након декларације коју је издала Социјалистичка партија Америке? Августа исте године организована је Међународна конференција жена социјалистичке Друге интернационале. Инспирисана америчким активностима, Немица Луиз Циц предложила је организовање Међународног дана жена, а иницијативу за обележавање тог празника преузела је немачка феминисткиња и комунисткиња Клара Цеткин.

– да је Међународни дан жена, популарно назван Осми март, празник економских, политичких и друштвених достигнућа жена? Овај дан је настао као

дан борбе за економску, политичку и социјалну равноправност жена и мушкараца. Идеја да се овај празник обележава појавила се у доба брзе индустријализације и економске експанзије која је често доводила до протеста због лоших радних услова. Тридесетих година 20. века неке државе су престале да обележавају овај празник, али су 1975. Уједињене нације почеле званично да га обележавају.

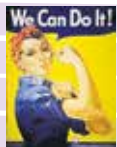

– да су демонстрације поводом Међународног дана жена у Русији биле први степеник руске револуције? Након Октобарске револуције, бољшевичка феминисткиња Александра Колонтај наговорила је Лењина да 8. март постане државни празник. Он се током совјетског периода користио за обележавање „херојства радница“.

– да је сифражеткиња назив који се крајем 19. и почетком 20. века у англосаксонским земљама, а поготово у Уједињеном Краљевству, користио за припаднице покрета за једнако право гласа мушкараца и жена, односно увођење женског права гласа? Израз сифражеткиња долази од енглеске речи suffrage што значи право гласа.

– да су институције као што су трудничко боловање, ограничење рада жена у трећој (ноћној) смени, иста плата за исти рад, право гласа и многе друге уведене тек после 1975. године, тачније од када су Уједињене нације службено почеле да обележавају Међународни дан жена?

– да се, између осталих важних историјских догађаја, Даном жена обележава и успомена на пожар у текстилној фабрици „Triangle Shirtwaist“ који се догодио у Њујорку 1911. године? Тога дана погинуло је више од 140 жена.

Деконтаминација

Унук ми је двоструки зависник. Од лаптопа и од моје пензије.
Више се не сећам када сам добро јео. Време је појело моје сећање.

Уделите који динар! Ја живим од хумора и сатире.

Када би трутови имали пчелиње радне навике, не би били трутови.

Заражени смо осиромашеним мозговима. Ту никаква деконтаминација не помаже.

Њена ахилова пета је у језику.

И даље ме срећа мимоилази. Само ми удели покоји осмех.

Радивоје Јевтић Јенки

Мозгалице

Не скидајте свакога с ума. Неко ће вам се попети на главу.

Кад вам ишчили понос, нестаје човек у вама.

И оштар ум је, неретко, хладно оружје.

Систем мишљења не треба да робује никаквим системима

Кад не знате шта ћете са собом, засучите рукаве!

Највеће куршлусе изазивају пуне уши и празне главе.

Ако хоћете да не патите, будите то што јесте.

Пеко Лаличић

Молим за реч

Старлете ће Дан жена провести радно. У „Паровима“.

За 8. март, жену ћу извести из такта.

Кажу да ћемо имати врело лето, мада ће у џеповима пензионера остати минус.

После две године ушао сам у месарницу. Ништа се није променила.

Од два зла увек изаберемо горе. Ко зна, зна.

Најпопуларније занимање у свету је кројач. Сви би да кроје нашу историју.

Дејан Патаковић

Сачекуша

Пишем у првом лицу. Оно друго чувам за свечане прилике.

Упао је у лоше друштво. И шта је друго могао него да им постави кум.

Комшиници у мојој згради нико и ништа не може да промакне. Она је наш видео надзор.

Ми смо културан народ. Ми пљујемо по поду само онда кад нас нико не види.

Ја знам да ништа не знам, али ћу ипак изаћи на испит да то проверим.

Живимо у лажи. То је жива истина.

Сачекуша: сачекала га је жена кад је синоћ пијан дошао из кафане и осула по њему рафалну паљбу.

Зоран Т. Поповић

Лековите мисли

Нису чланови позоришта, а обављају закулисне радње.

Знам да цене говоре. То је разлог што су потрошачи оглувели.

Имао сам леп сан. Сањао сам стара добра времена.

Стално ради на послу гимнастику. Лакта се.

У школе се враћа лепо писање. Лепо понашање, за сада, у друштву није неопходно!

Кацига главу чува, а кредит – стандард.

Ех, кад би нам рад био амбициозан као планови.

Душан Старчевић